

Latvijas iedzīvotāju viedtālrunu lietošanas paradumi

Kvantitatīvs pētījums
2023.gada janvāris

Metodoloģijas apraksts

Metode:

- ✓ Kvantitatīva Latvijas iedzīvotāju aptauja interneta vidē (CAWI).

Mērķa grupa:

- ✓ Visi Latvijas iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 60 gadiem.

Izlase:

- ✓ 1006 respondentu

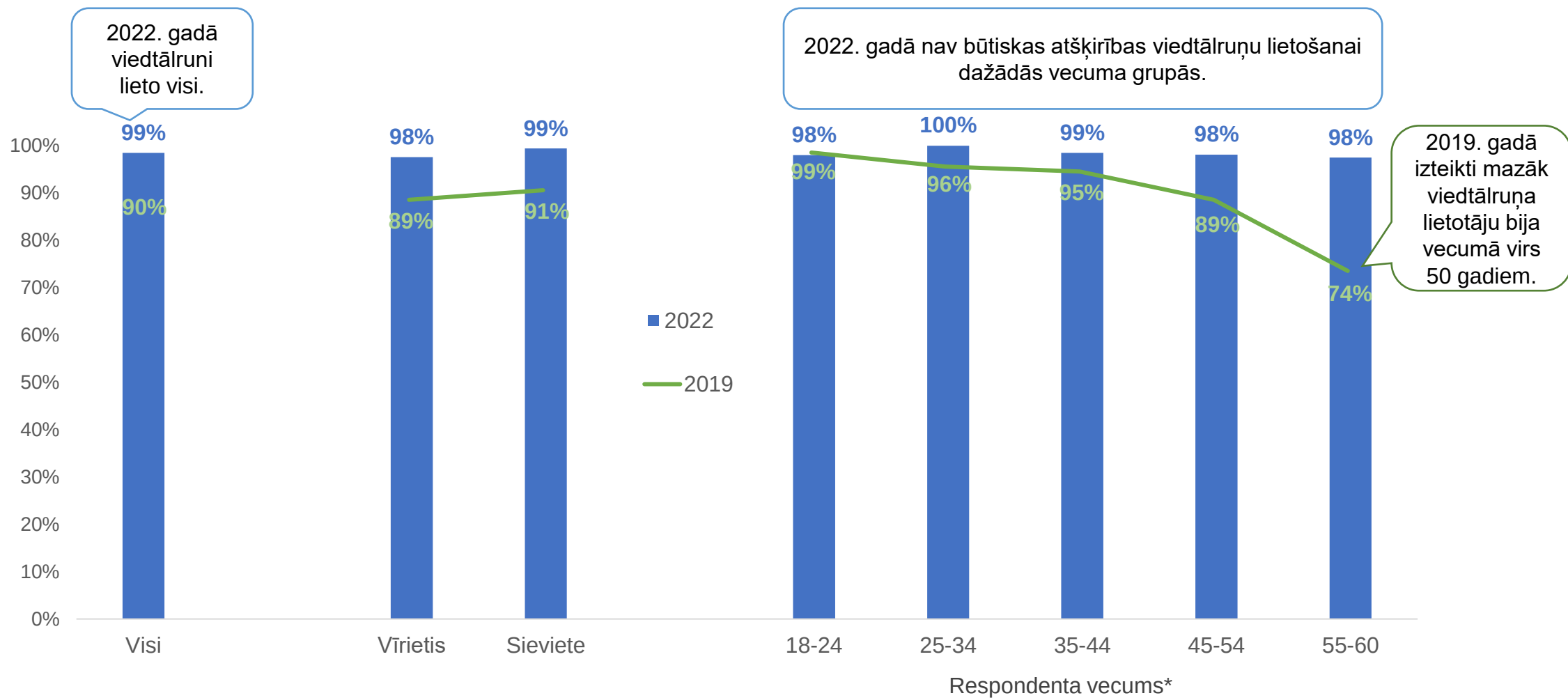
Datu vākšanas laiks:

- ✓ No 2022. gada 15. līdz 23 decembrim.
- ✓ Dati salīdzināti ar 2019. gada februāra pētījumu (n=1033).

Galvenie rezultāti

Viedtālruņa lietotāji

Q. Vai Jūs lietojat viedtālruni? – grafikā attēlotas atbildes «Jā»

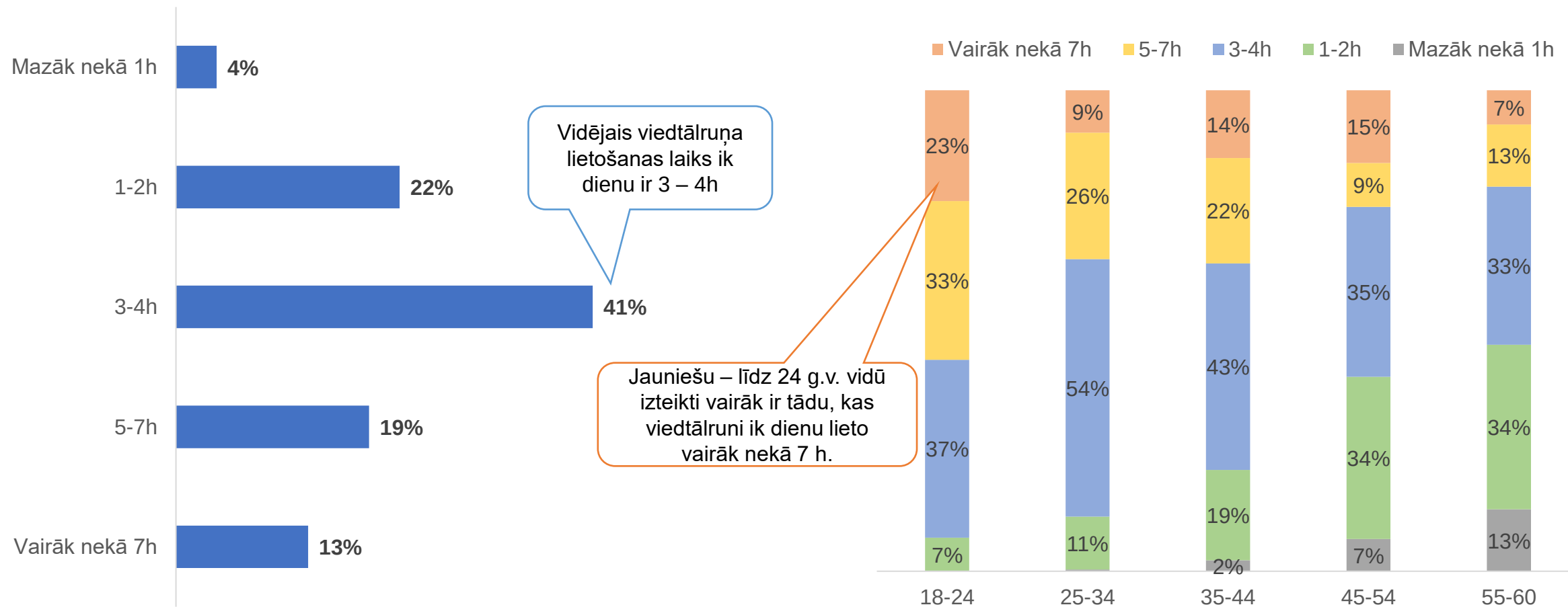
Bāze1: visi respondenti 2022.g., n=1006.

Bāze2: visi respondenti 2019.g., n=1033.

Information Classification: Public
2019. gada izlase 18 – 65 g.v. ; 2022. gadā izlase 18 – 60 g.v.

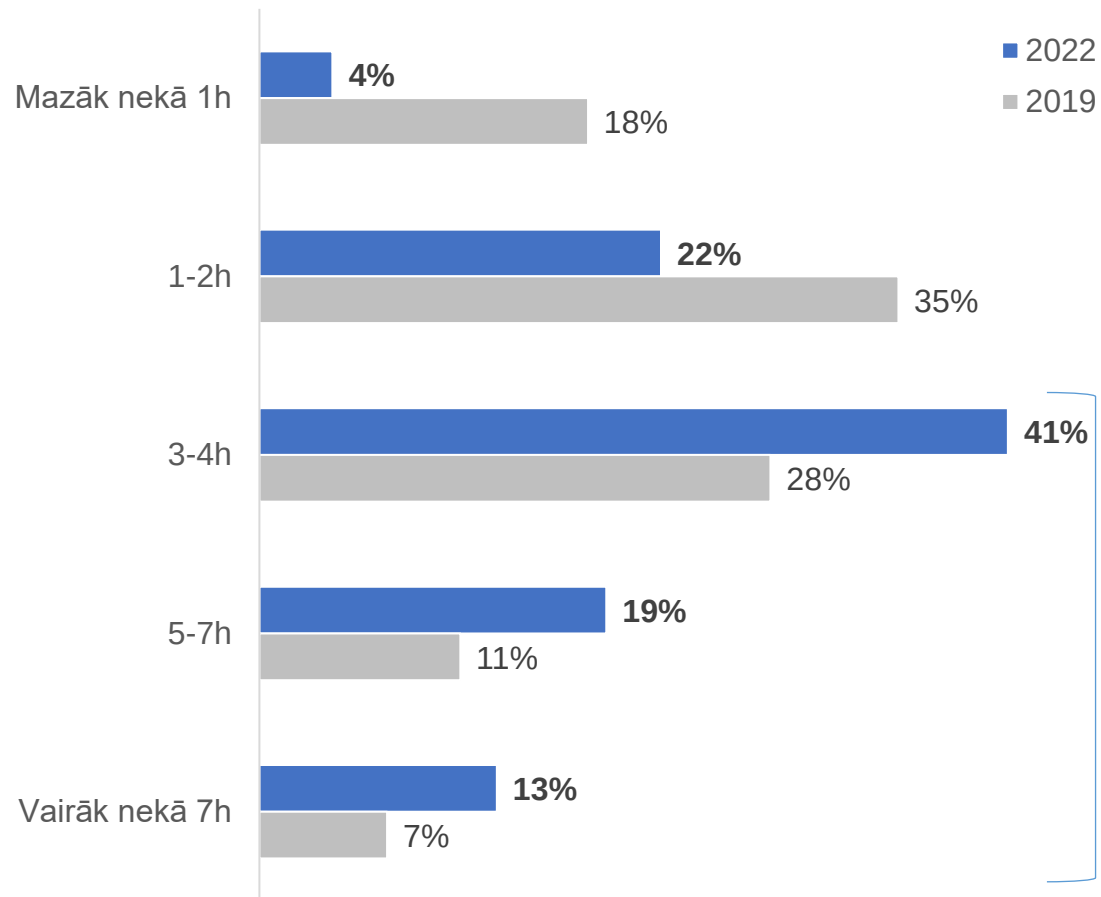
Viedtālruņa lietošanas ilgums

Q. Cik stundas dienā Jūs lietojat viedtālruni?

Viedtālruņa lietošanas ilgums 2019 vs 2022

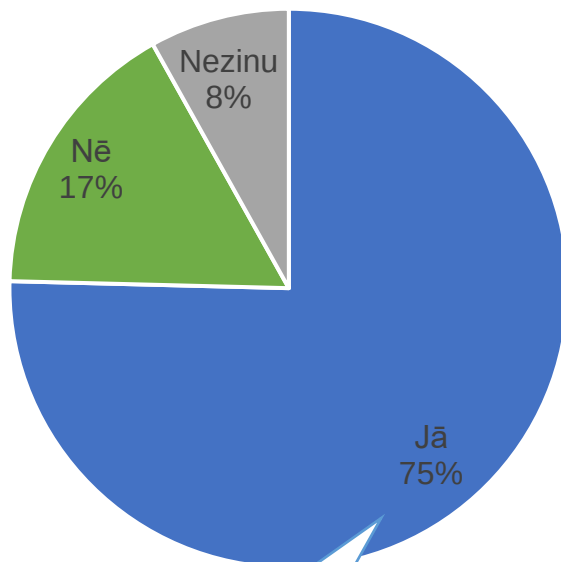
Q. Cik stundas dienā Jūs lietojat viedtālruni?

Pēdējo trīs gadu laikā ievērojami ir pieaudzis laiks, kuru ikdienā pavadām pie viedtālruniem.

Pārmērīga viedtālruņa lietošana kā atkarība

Q. Vai Jūs uzskatāt, ka pārmērīga viedtālruņa lietošana ir atkarība?

Pārmērīgu viedtālruņa lietošanu kā atkarību saskata vairums jeb 75%

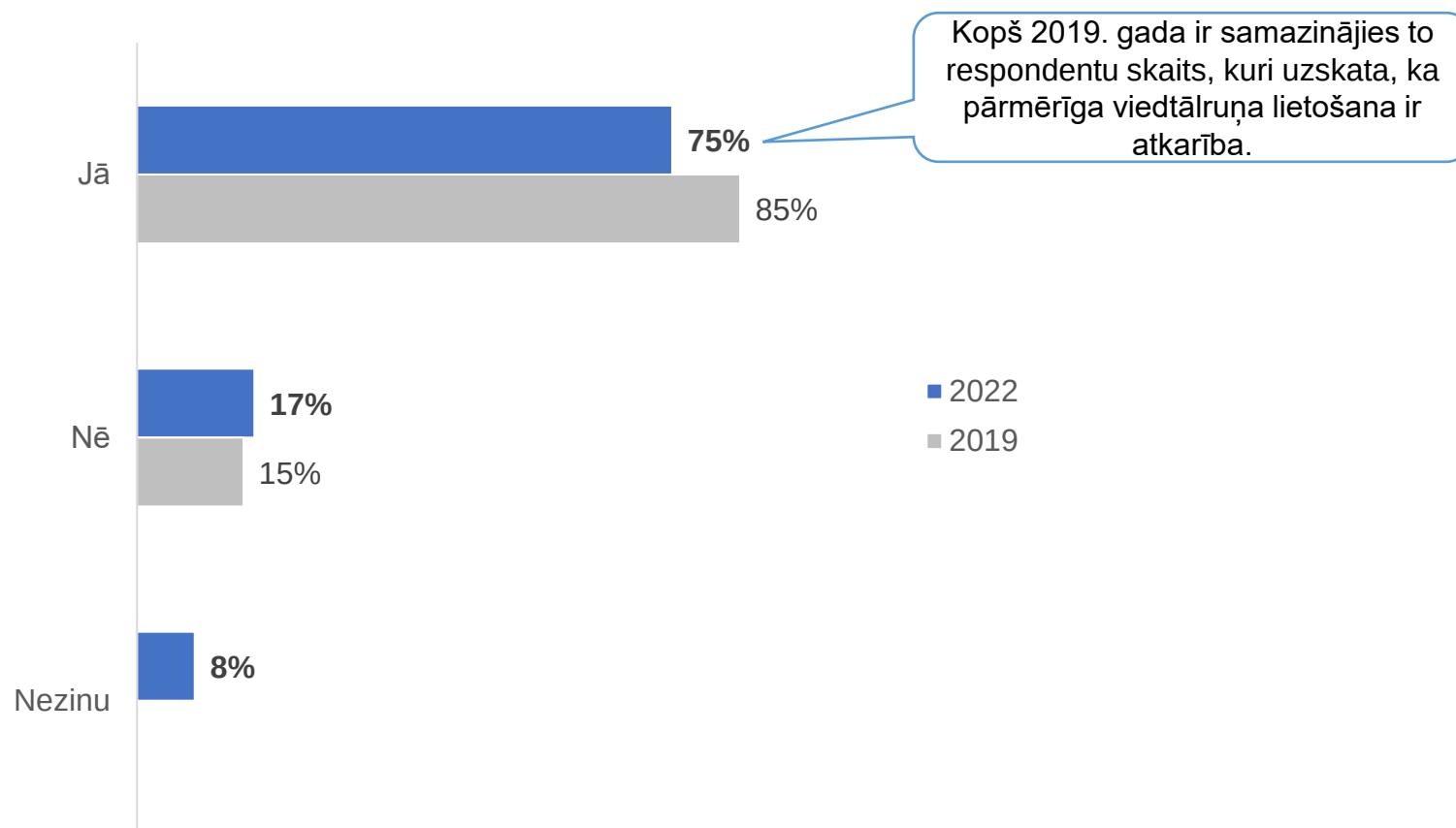
Q. Kas liecina par to, ka tā ir atkarība?

Atkarību no viedtālruņa raksturo darbības nepārtrauktība, bezmērķība un nespēja pavadīt dienu bez tā.

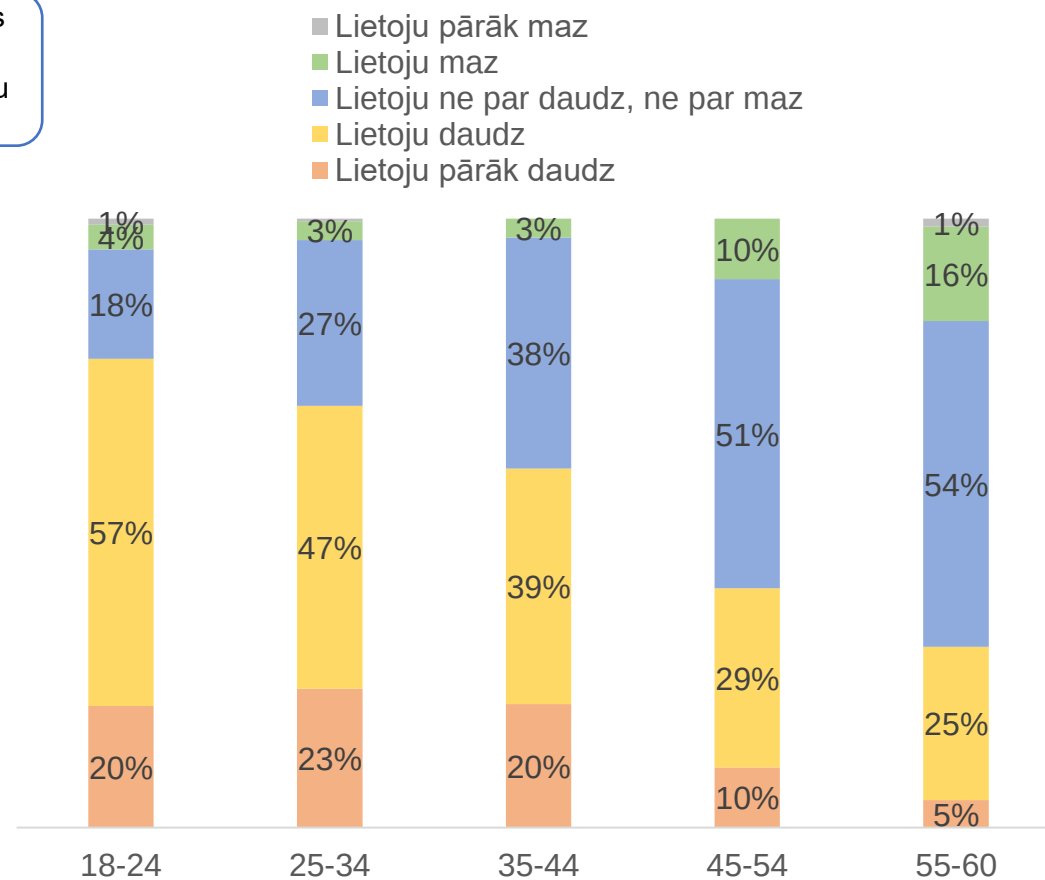
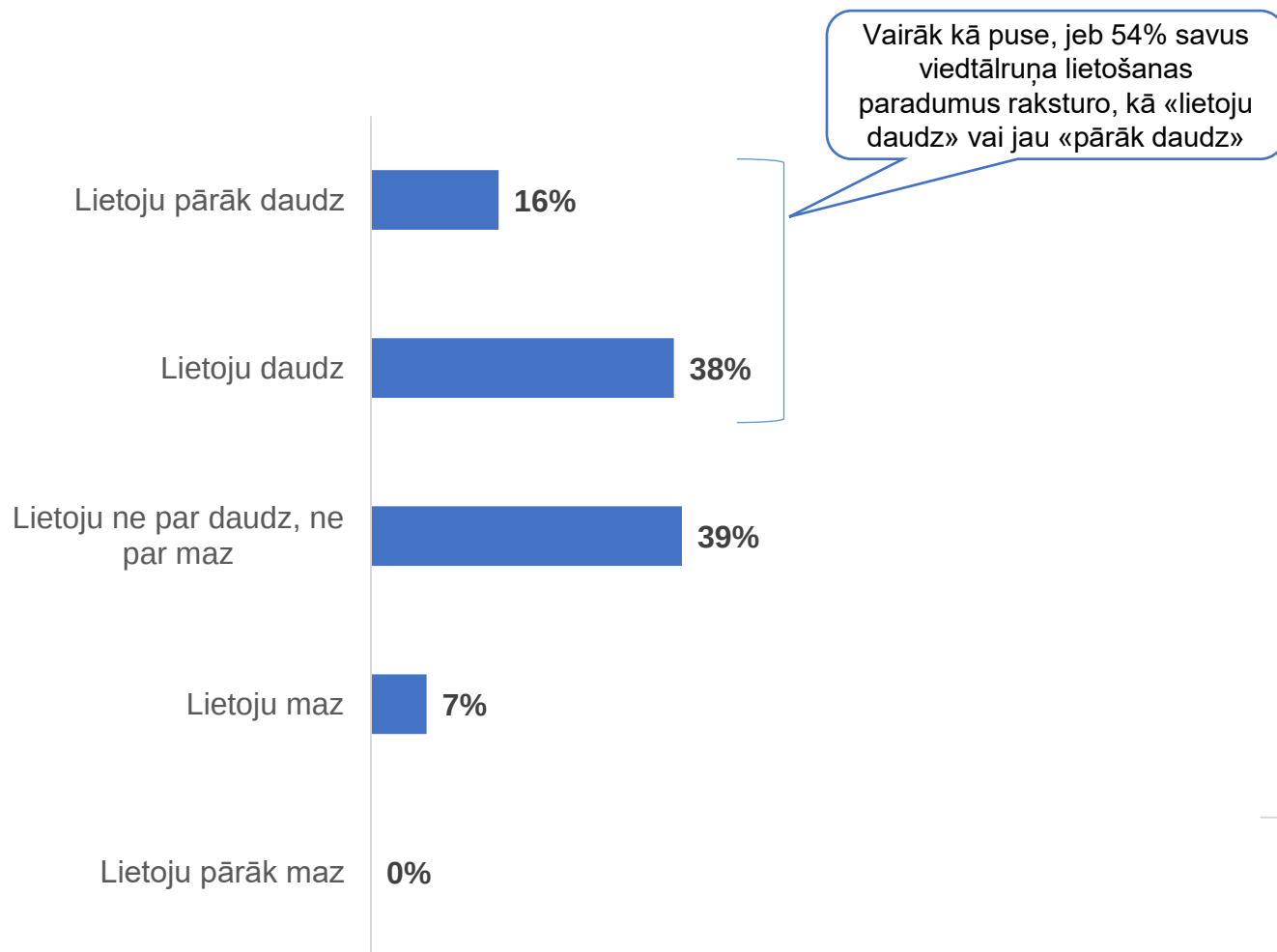
Pārmērīga viedtālruņa lietošana kā atkarība 2019 vs 2022

Q. Vai Jūs uzskatāt, ka pārmērīga viedtālruņa lietošana ir atkarība?

Personīgie viedtālruņa lietošanas ieradumi

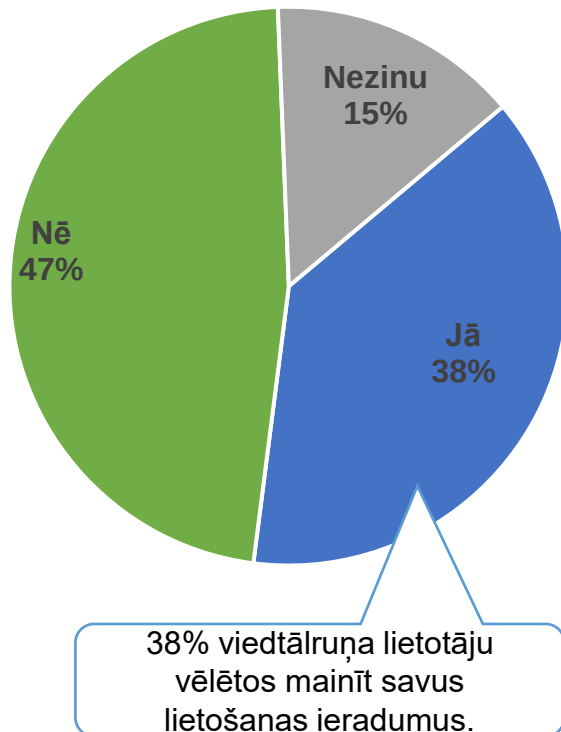
Q. Kā Jūs raksturotu savus viedtālruņa lietošanas paradumus?

Respondenti līdz 44 g.v. pārsvarā ir tie, kas atzīst, ka viedtālruni lieto daudz vai pārāk daudz.

Viedtālruņa ieradumi, kurus vēlētos mainīt

Q. Vai Jums ir kādi ieradumi saistībā ar viedtālruņa lietošanu, kurus Jūs vēlētos mainīt?

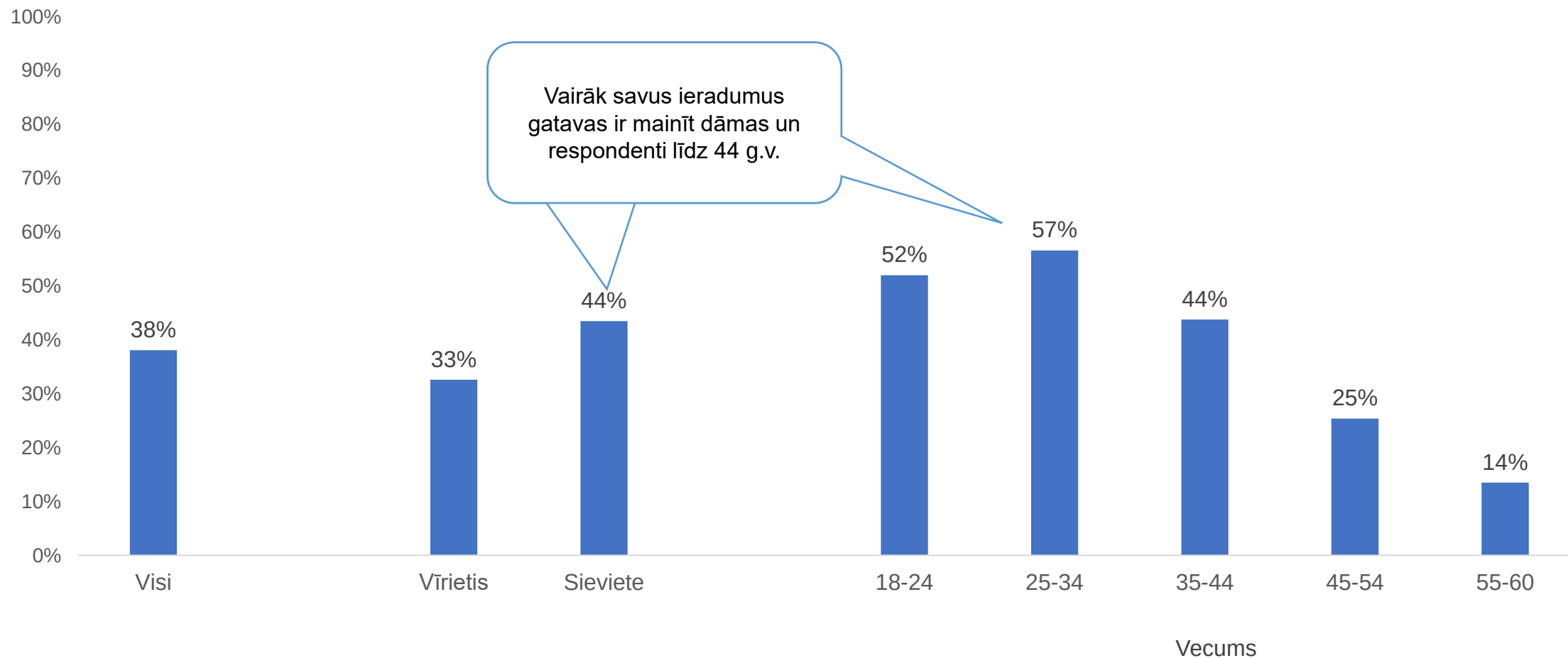

Q. Atzīmējiet, kurus viedtālruņa lietošanas paradumus Jūs vēlētos mainīt vai mazināt.

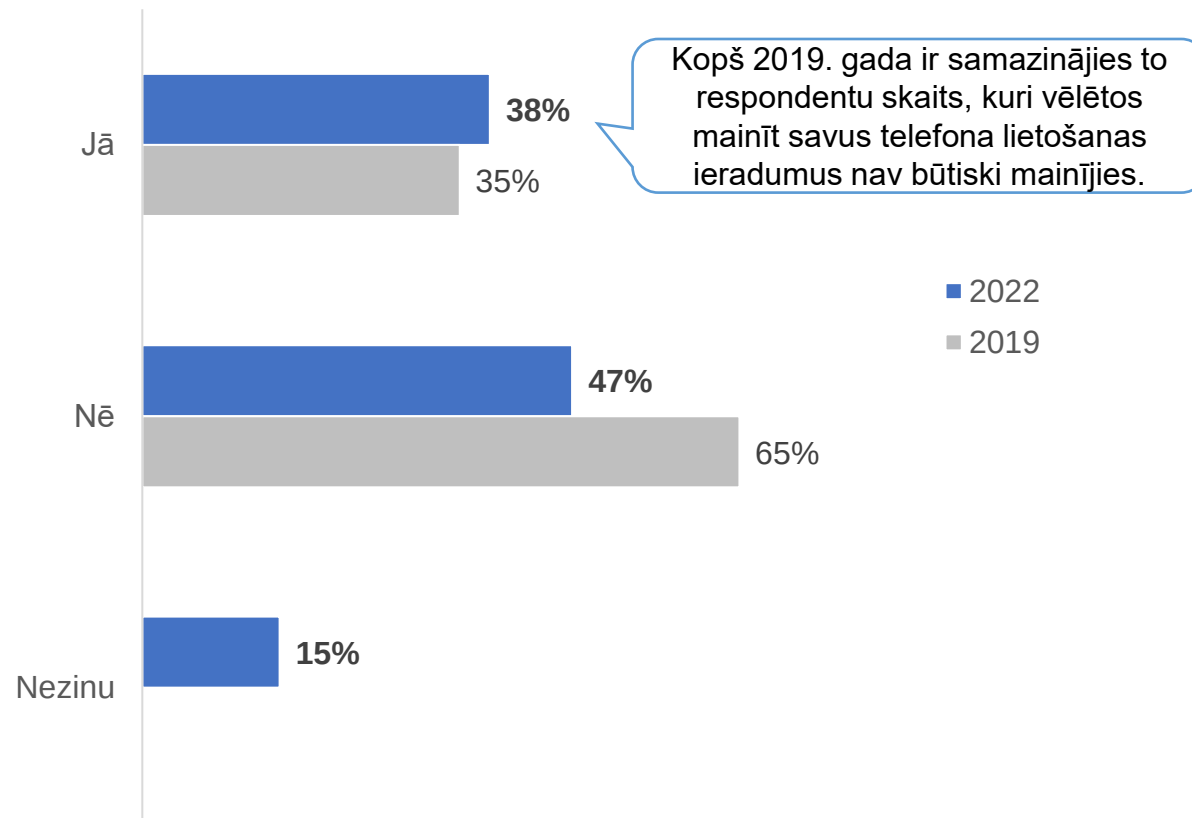
Vai vēlētos mainīt viedtālruņa lietošanas ieradumus - Jā

Q. Vai Jums ir kādi ieradumi saistībā ar viedtālruņa lietošanu, kurus Jūs vēlētos mainīt?

Vai vēlētos mainīt viedtālruņa lietošanas ieradumus 2019 vs 2022

Q. Vai Jums ir kādi ieradumi saistībā ar viedtālruņa lietošanu, kurus Jūs vēlētos mainīt?

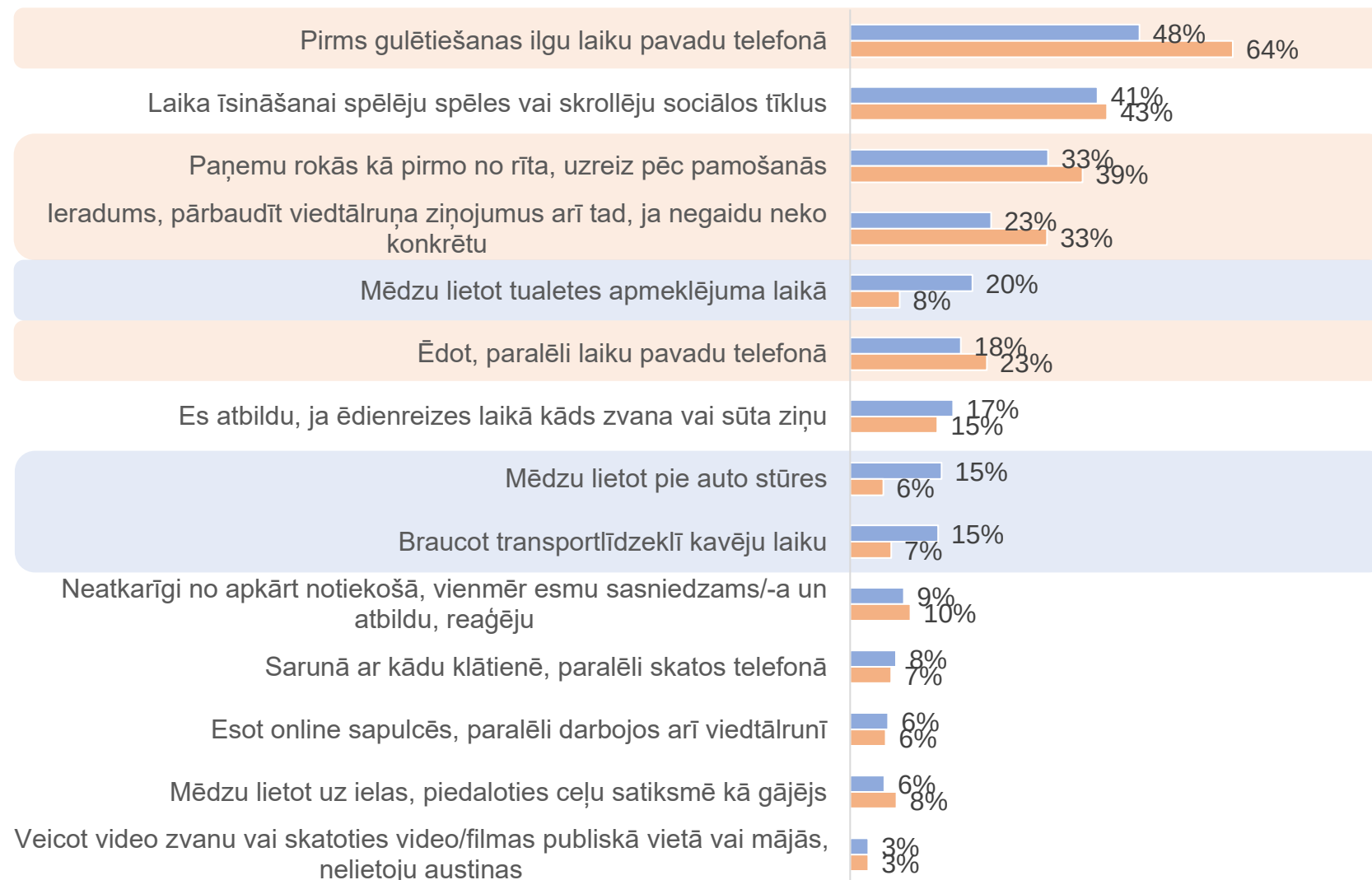

Viedtālruņa ieradumi, kurus vēlētos mainīt – dzimums

Q. Atzīmējiet, kurus viedtālruņa lietošanas paradumus Jūs vēlētos mainīt vai mazināt.

■ Vīrietis

■ Sieviete

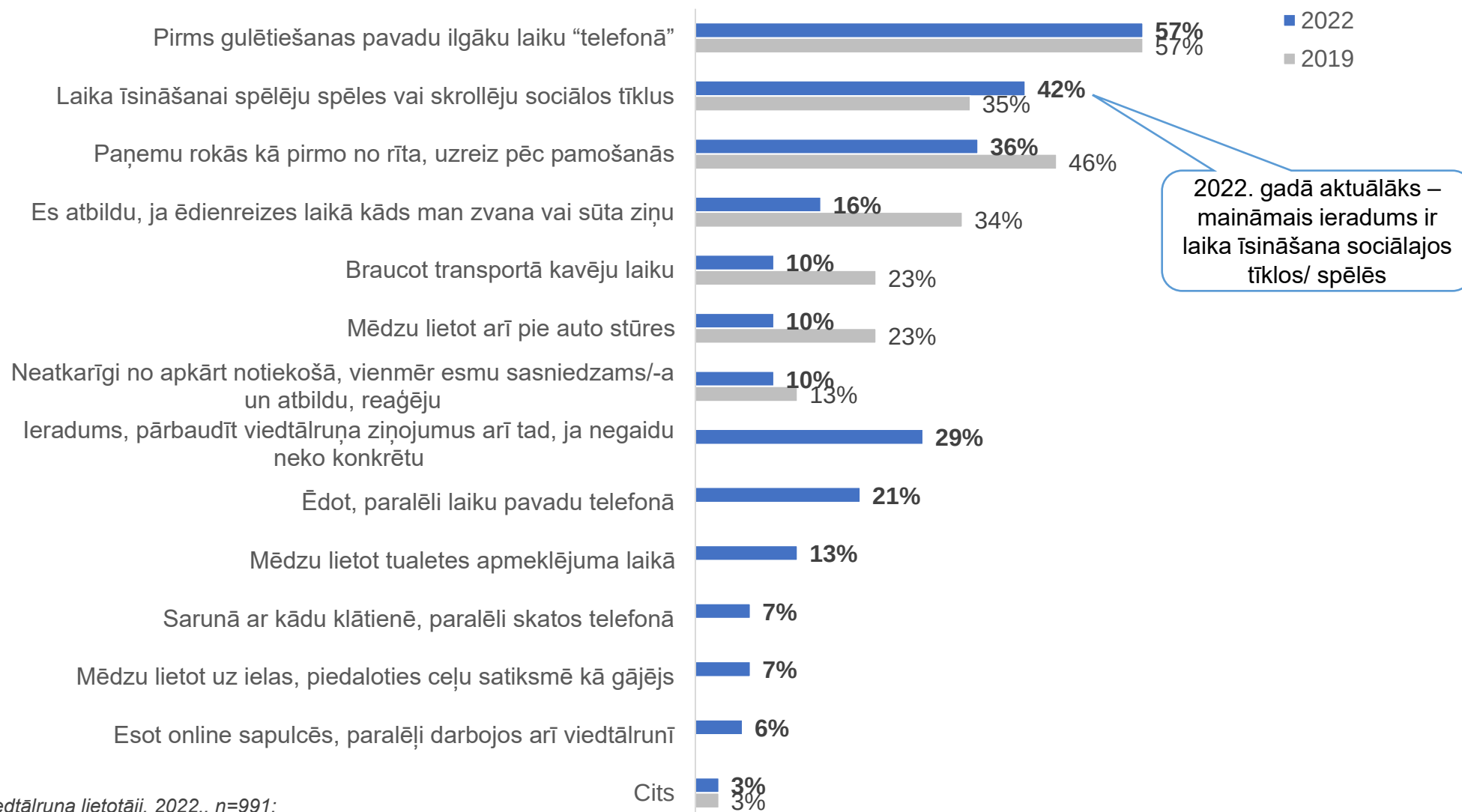

Sievietēm aktuālie ieradumi

Vīriešiem aktuālie ieradumi

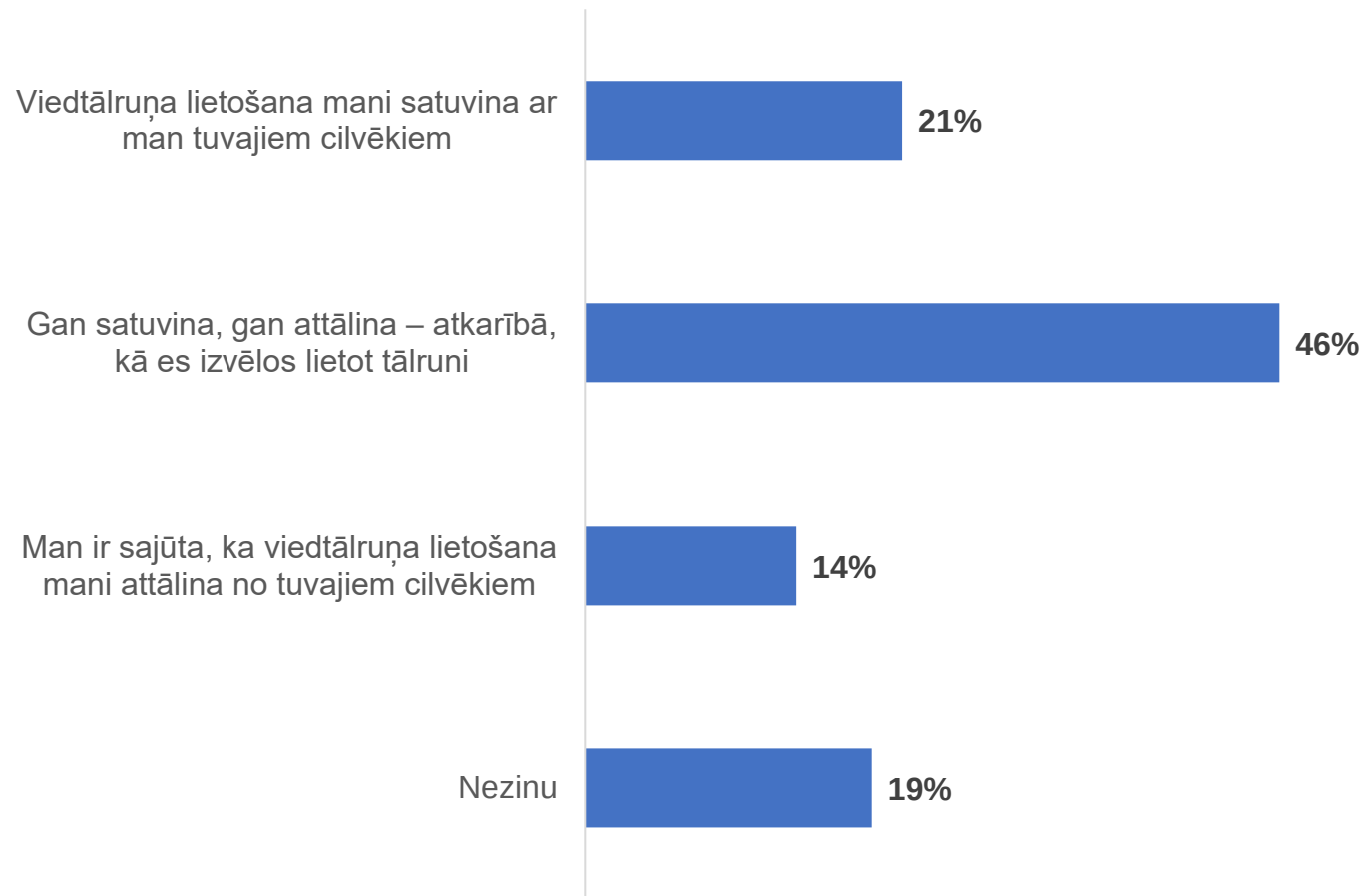
Viedtālruņa ieradumi, kurus vēlētos mainīt 2019 vs 2022

Q. Atzīmējiet, kurus viedtālruņa lietošanas paradumus Jūs vēlētos mainīt vai mazināt.

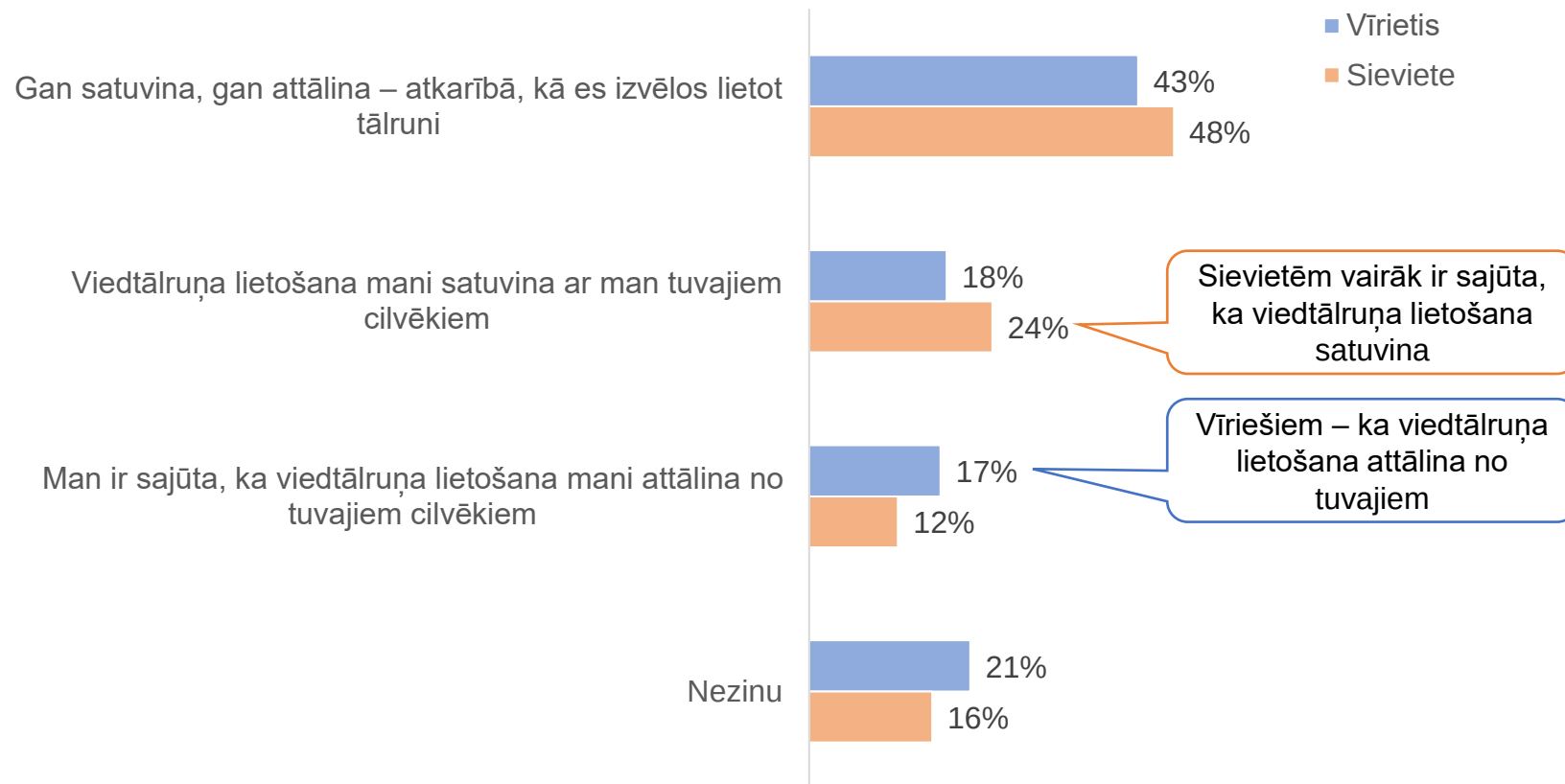
Viedtālruņa lietošanas pieredze

Q. Ņemot vērā Jūsu pieredzi viedtālruņa lietošanā, kurš no šiem apgalvojumiem ir Jums visatbilstošākais?

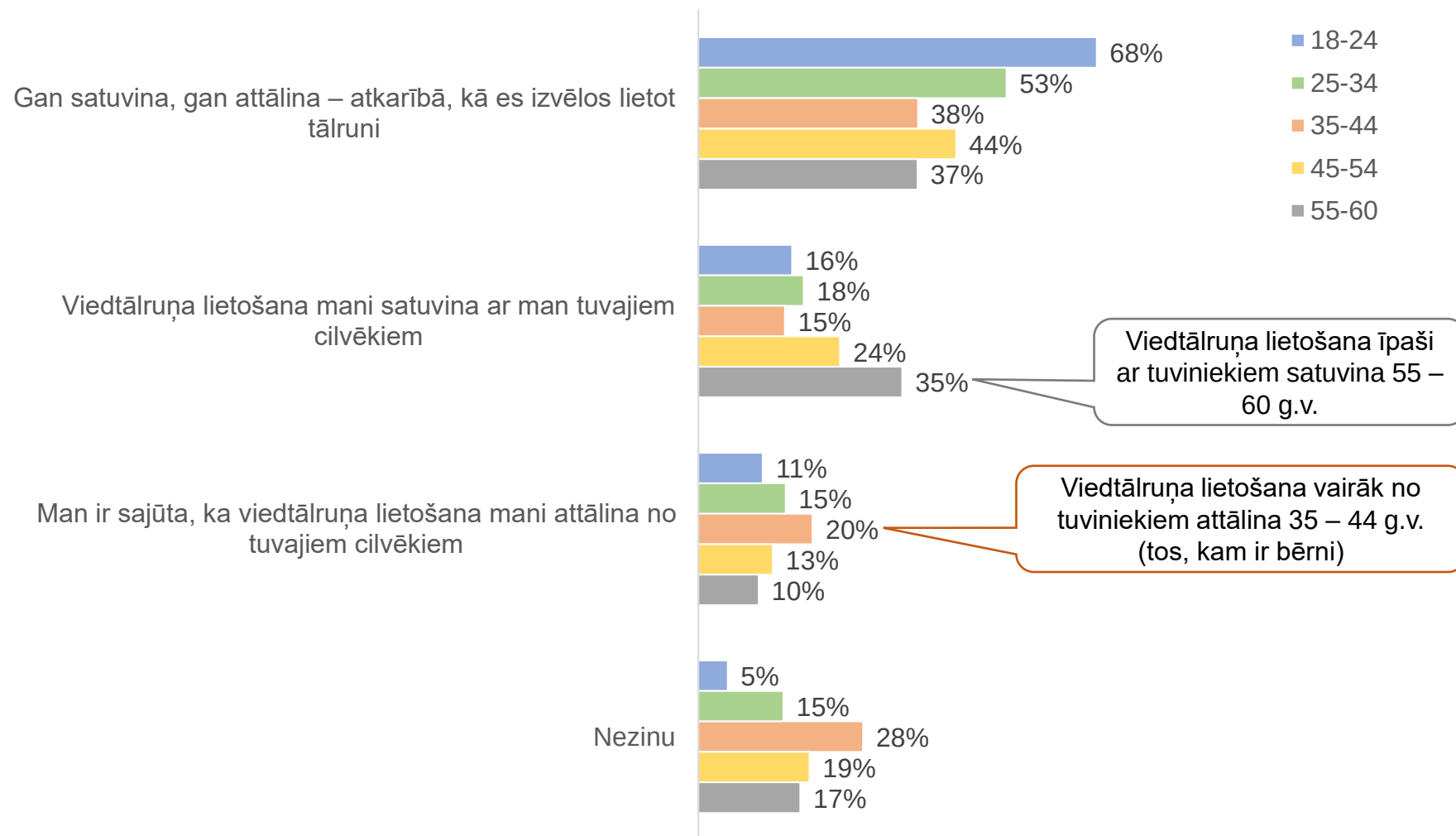
Viedtālruņa lietošanas pieredze - dzimums

Q. Ņemot vērā Jūsu pieredzi viedtālruņa lietošanā, kurš no šiem apgalvojumiem ir Jums visatbilstošākais?

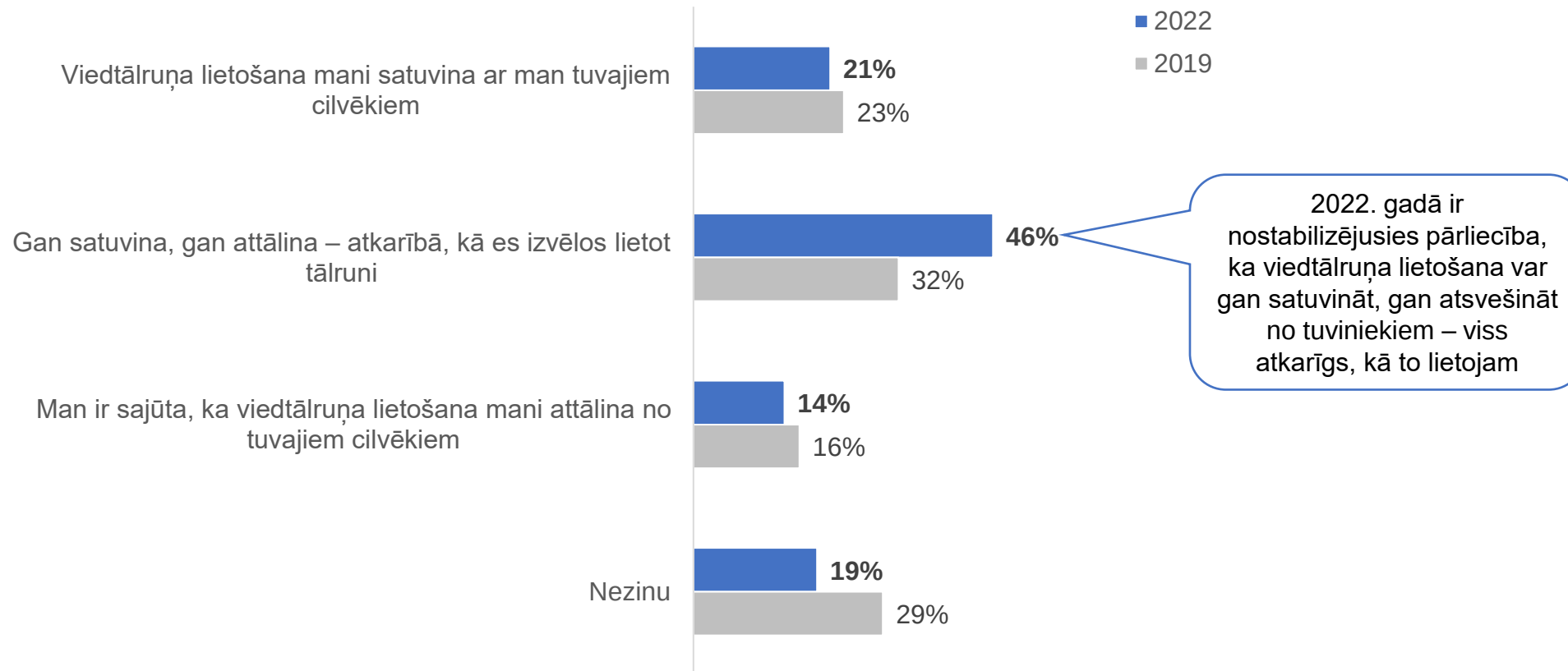
Viedtālruņa lietošanas pieredze - vecums

Q. Ņemot vērā Jūsu pieredzi viedtālruņa lietošanā, kurš no šiem apgalvojumiem ir Jums visatbilstošākais?

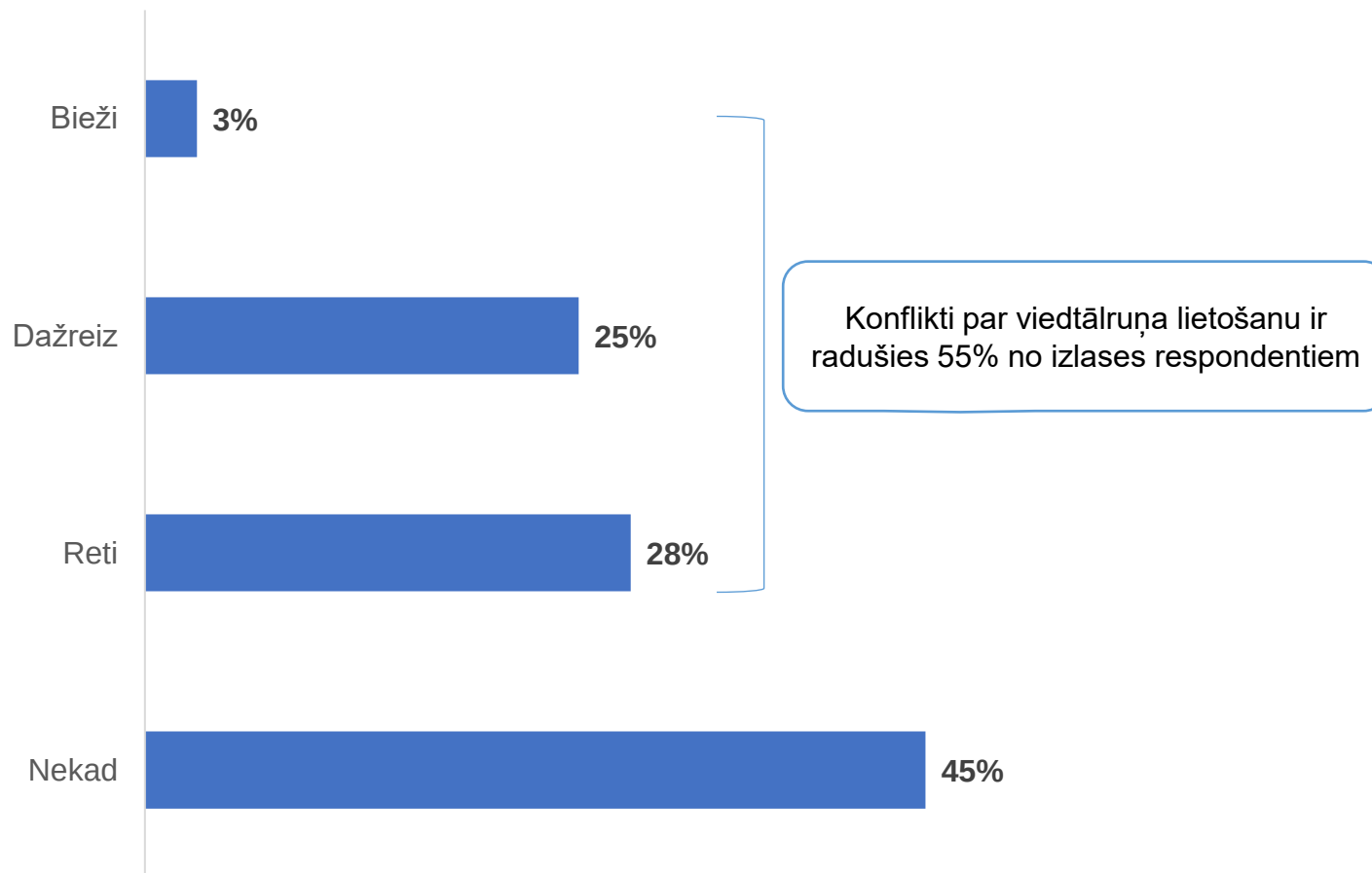
Viedtālruņa lietošanas pieredze 2019 vs 2022

Q. Ņemot vērā Jūsu pieredzi viedtālruņa lietošanā, kurš no šiem apgalvojumiem ir Jums visatbilstošākais?

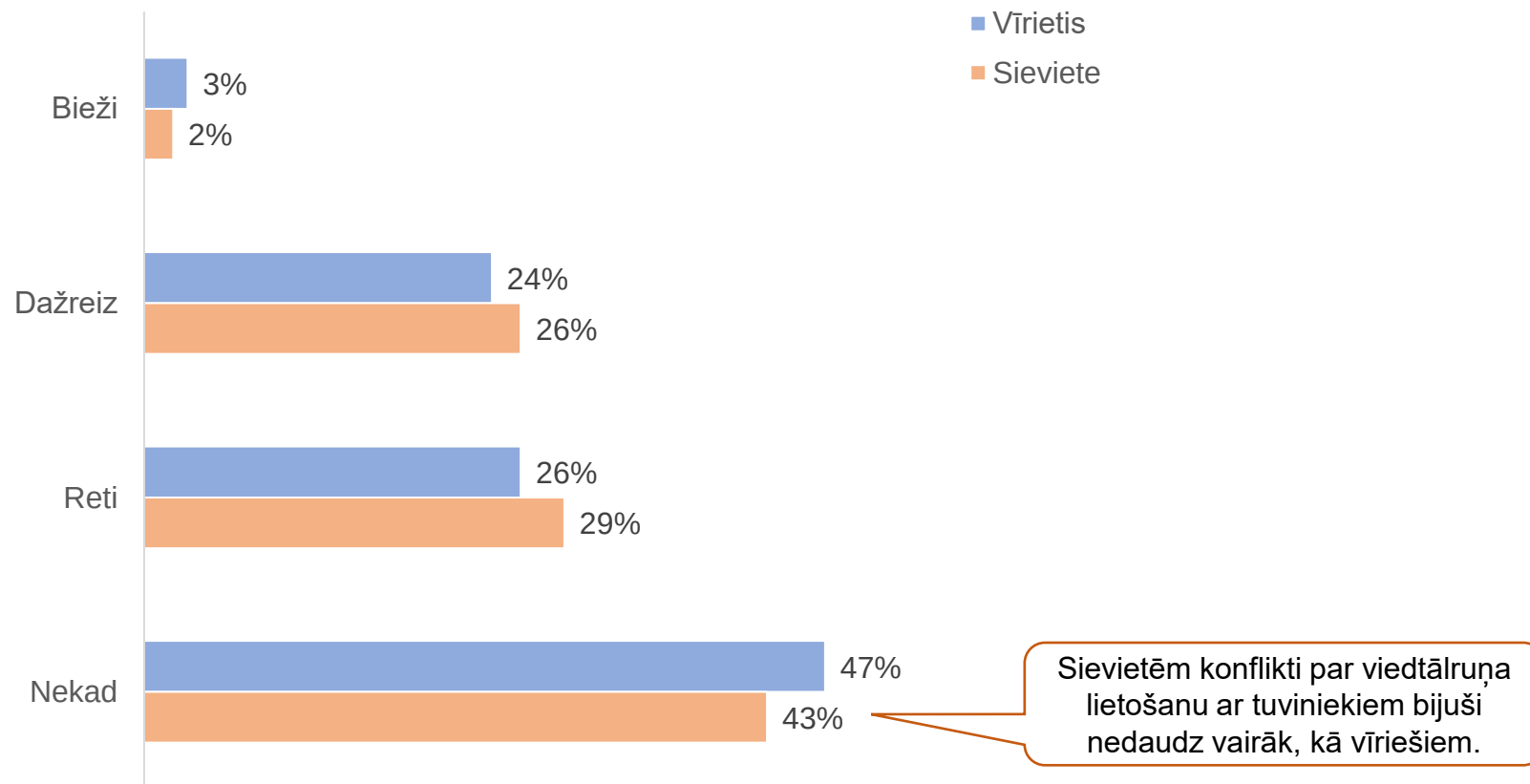
Konflikti par viedtālruņa lietošanu

Q. Vai intensīvas viedtālruņa lietošanas rezultātā, Jums ir radušās domstarpības ģimenē vai ar draugiem?

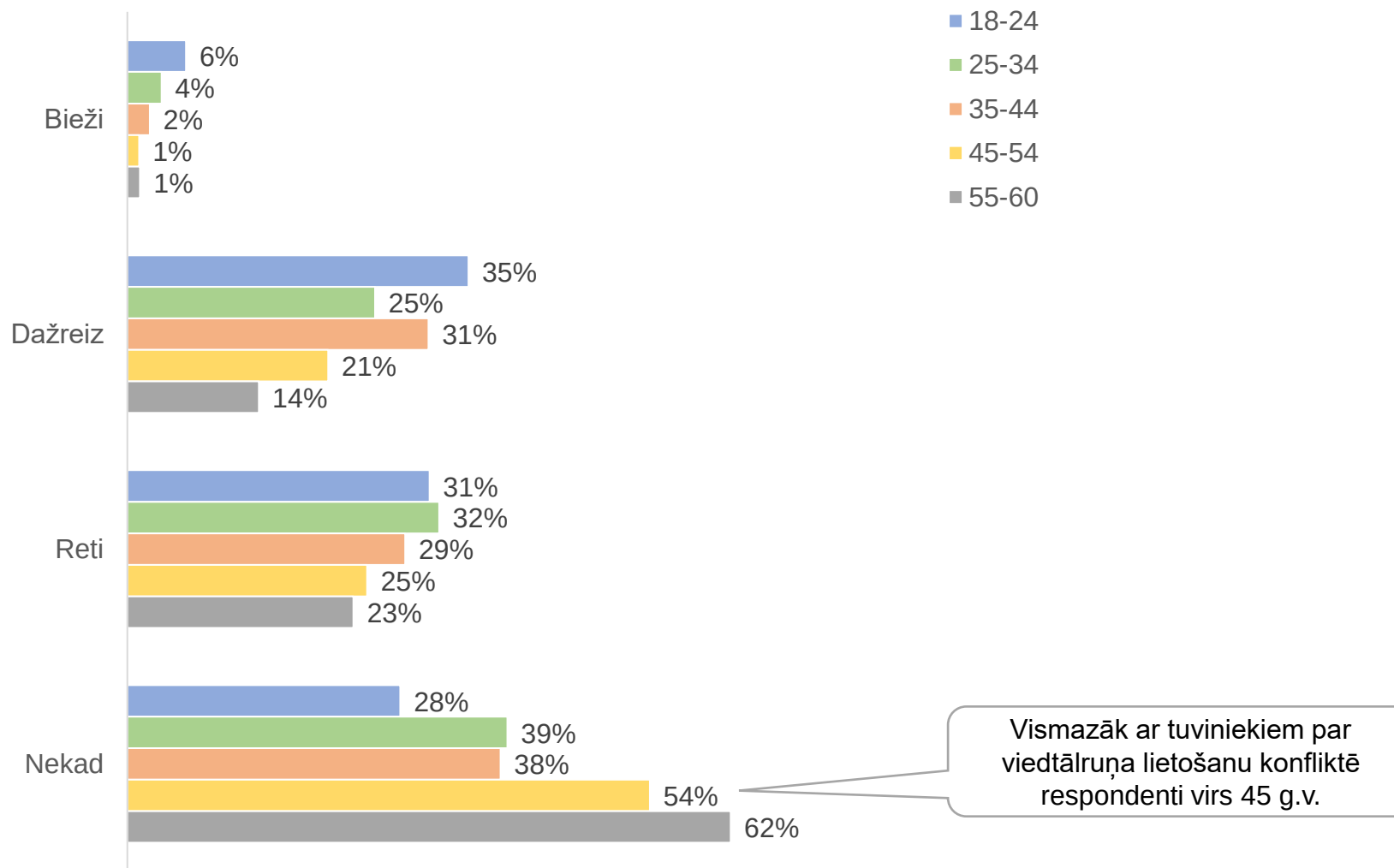
Konflikti par viedtālruņa lietošanu - dzimums

Q. Vai intensīvas viedtālruņa lietošanas rezultātā, Jums ir radušās domstarpības ģimenē vai ar draugiem?

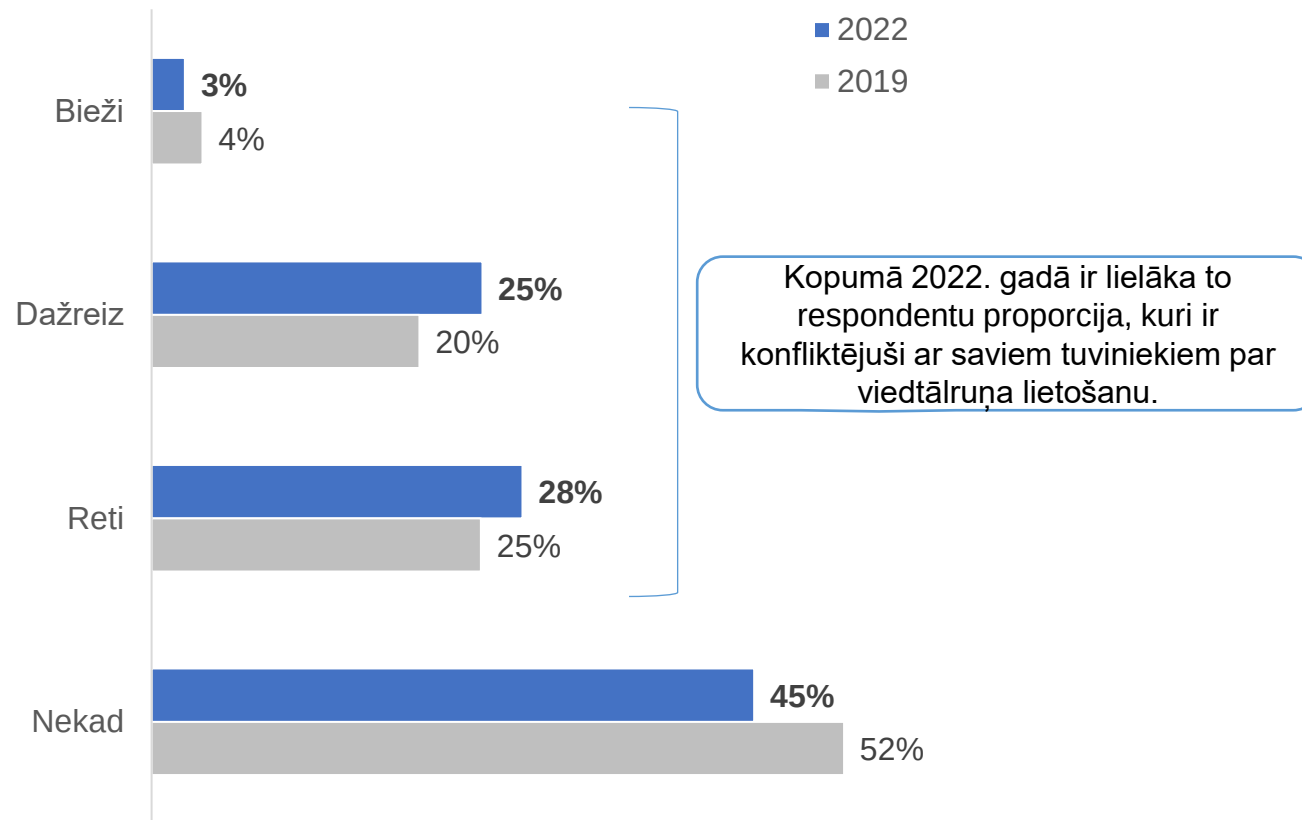
Konflikti par viedtālruņa lietošanu - vecums

Q. Vai intensīvas viedtālruņa lietošanas rezultātā, Jums ir radušās domstarpības ģimenē vai ar draugiem?

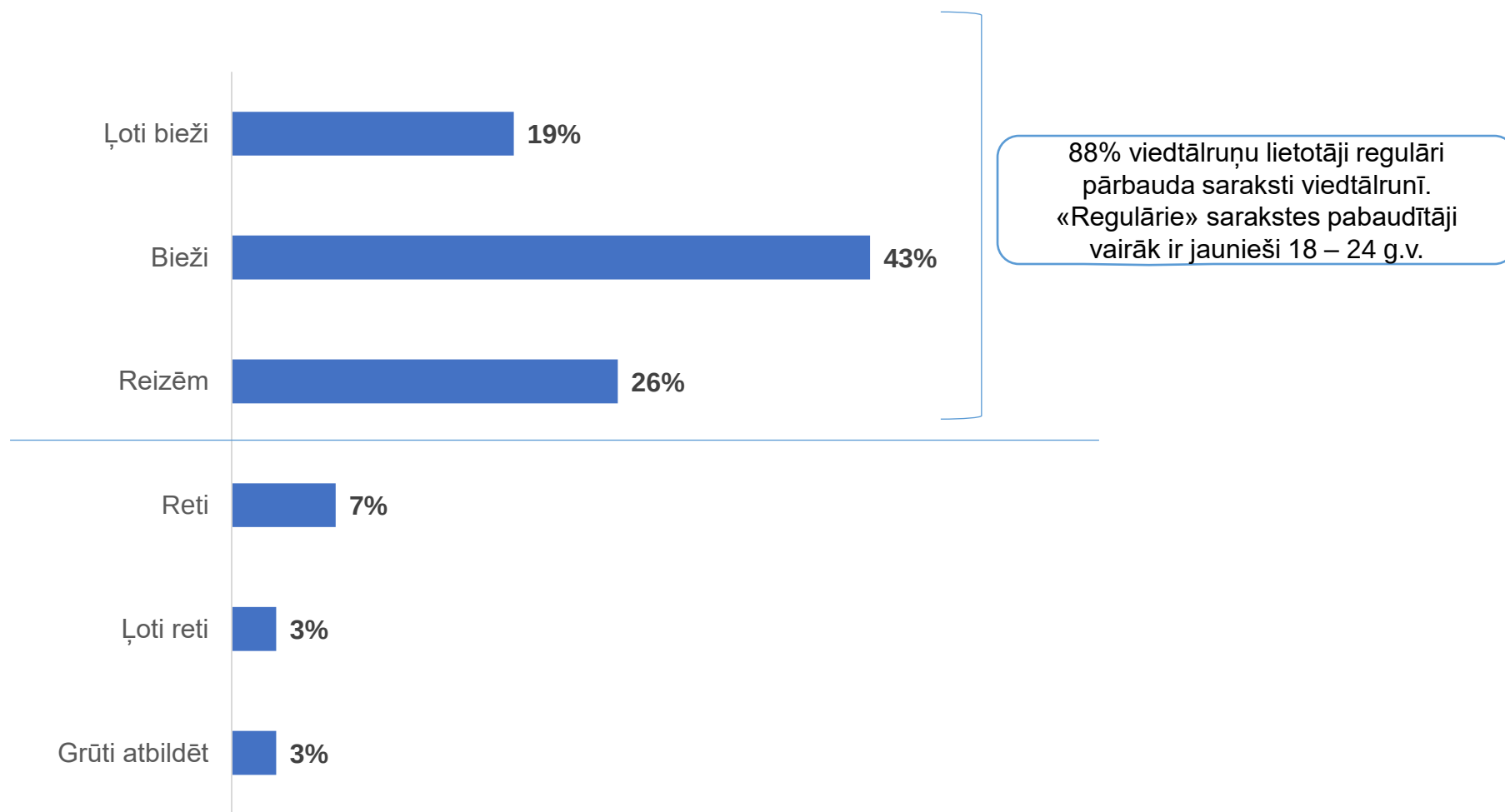
Konflikti par viedtālruņa lietošanu 2019 vs 2022

Q. Vai intensīvas viedtālruņa lietošanas rezultātā, Jums ir radušās domstarpības ģimenē vai ar draugiem?

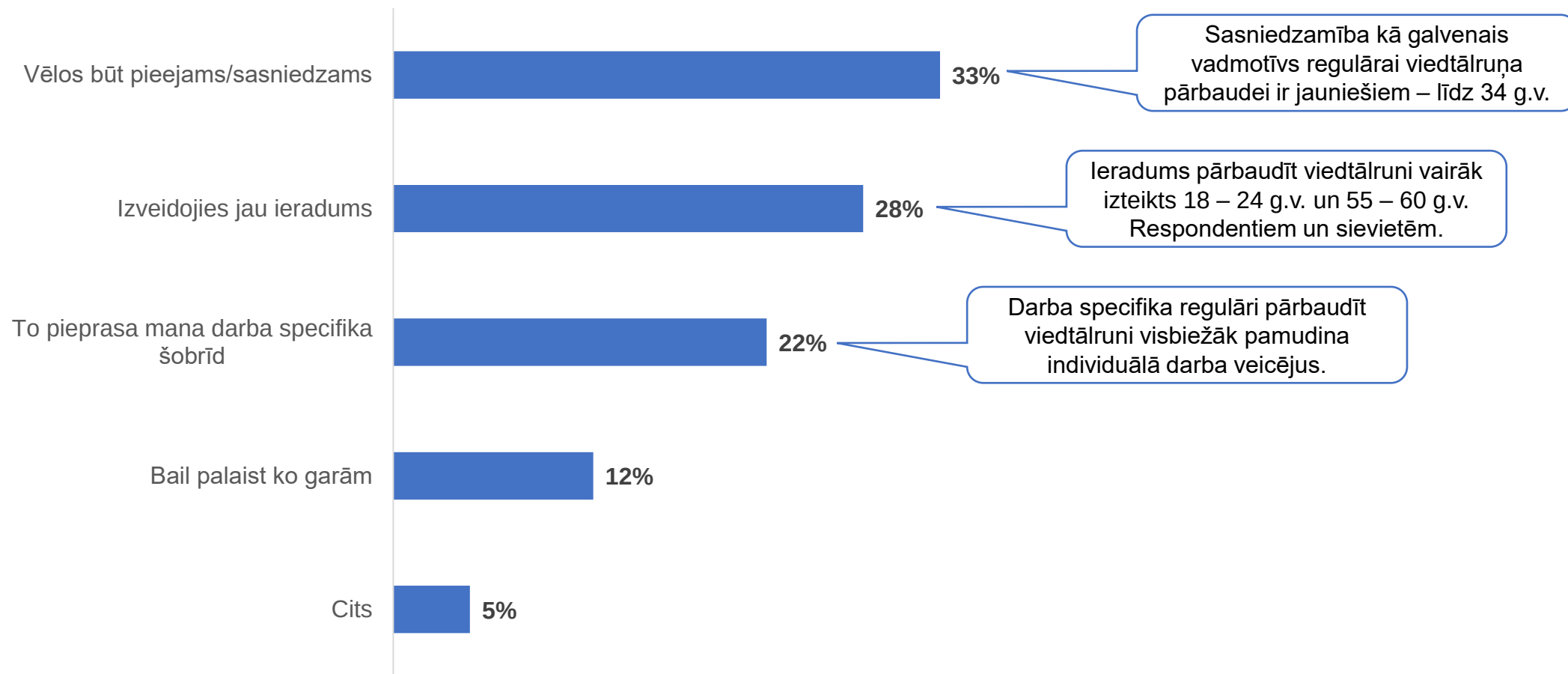
Sarakstes pārbaudes regularitāte

Q. Cik bieži Jūs dienas laikā pārbaudāt telefonā ienākošos paziņojums? Zvani, e-pasti, SMS, Whatsapp ziņas, atgādinājumi, Messenger, kalendārs, u.tml.

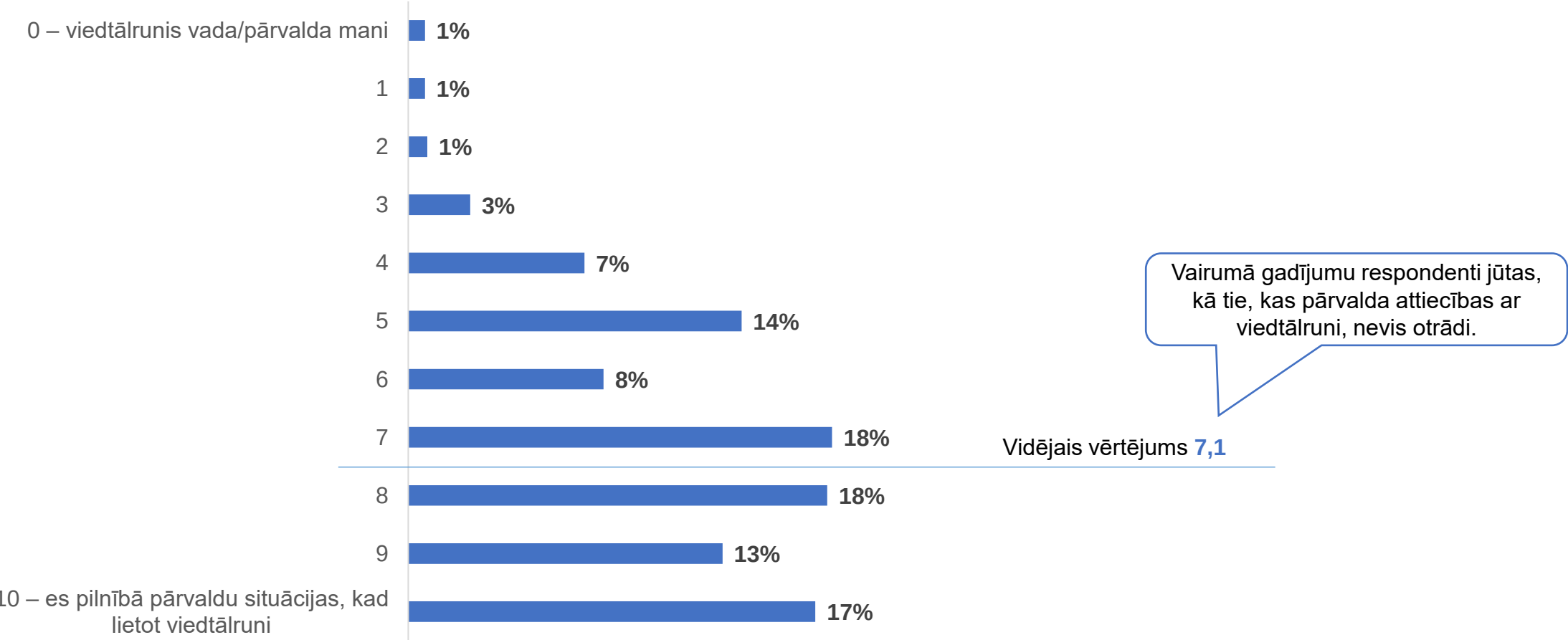
Iemesli biežai sarakstes pārbaudei

Q. Kādēļ mēdzat tā darīt?

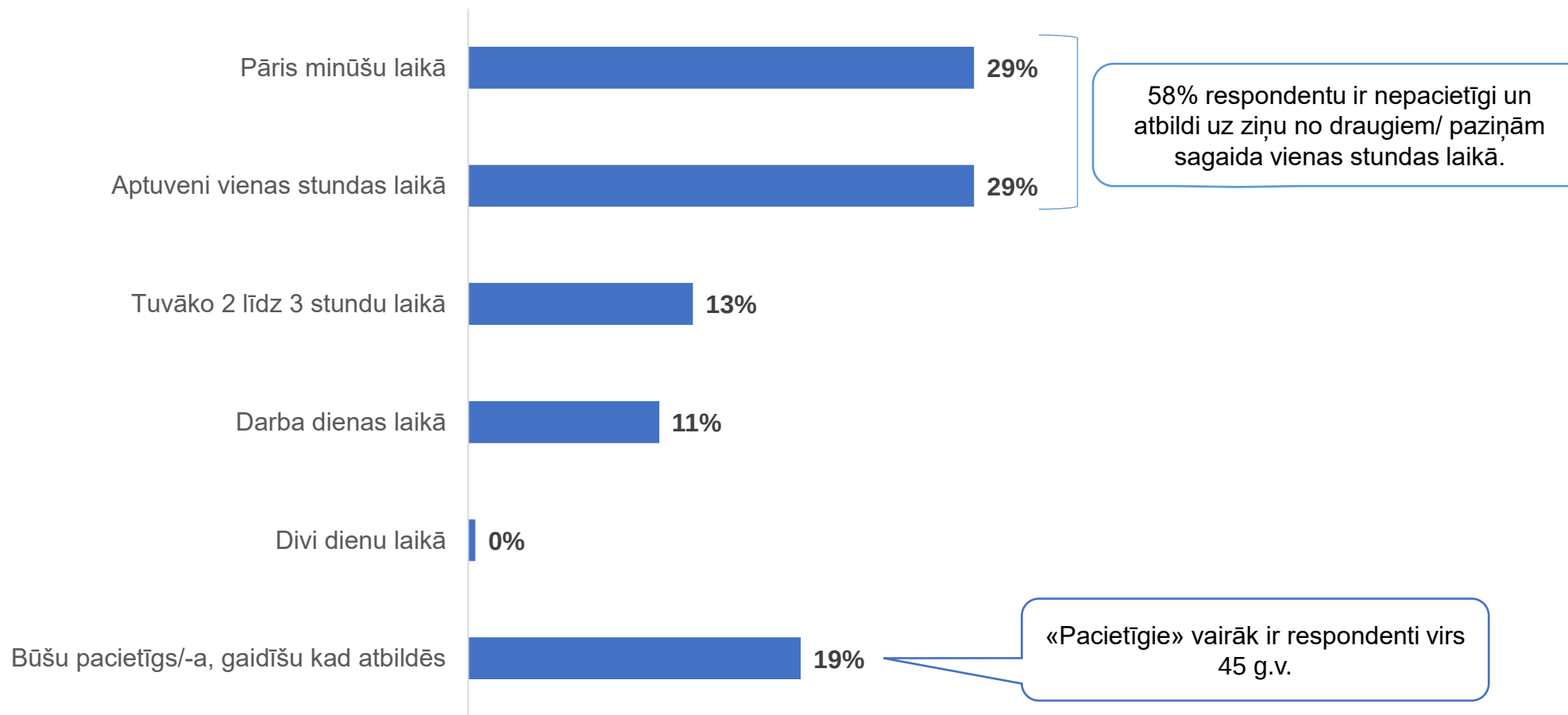
Attiecības ar viedtālruni

Q. Kā Jūs raksturotu savas attiecības ar viedtālruni:

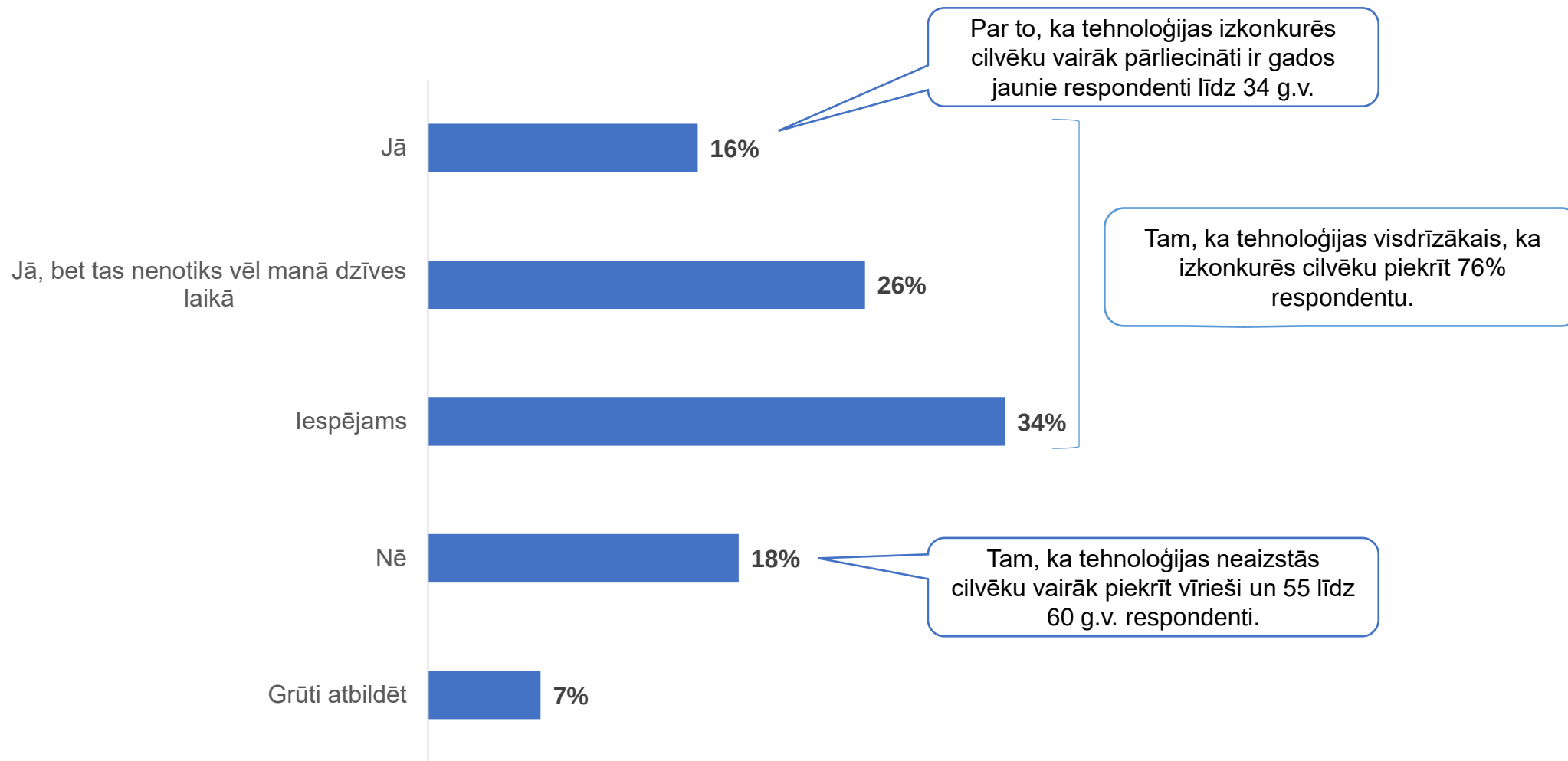
Atbildes laiks

Q. Ja uzrakstāt kādam draugam/paziņai ikdienišķu ziņu, cik ilgā laikā Jūs sagaidāt, ka Jums atbildēs?

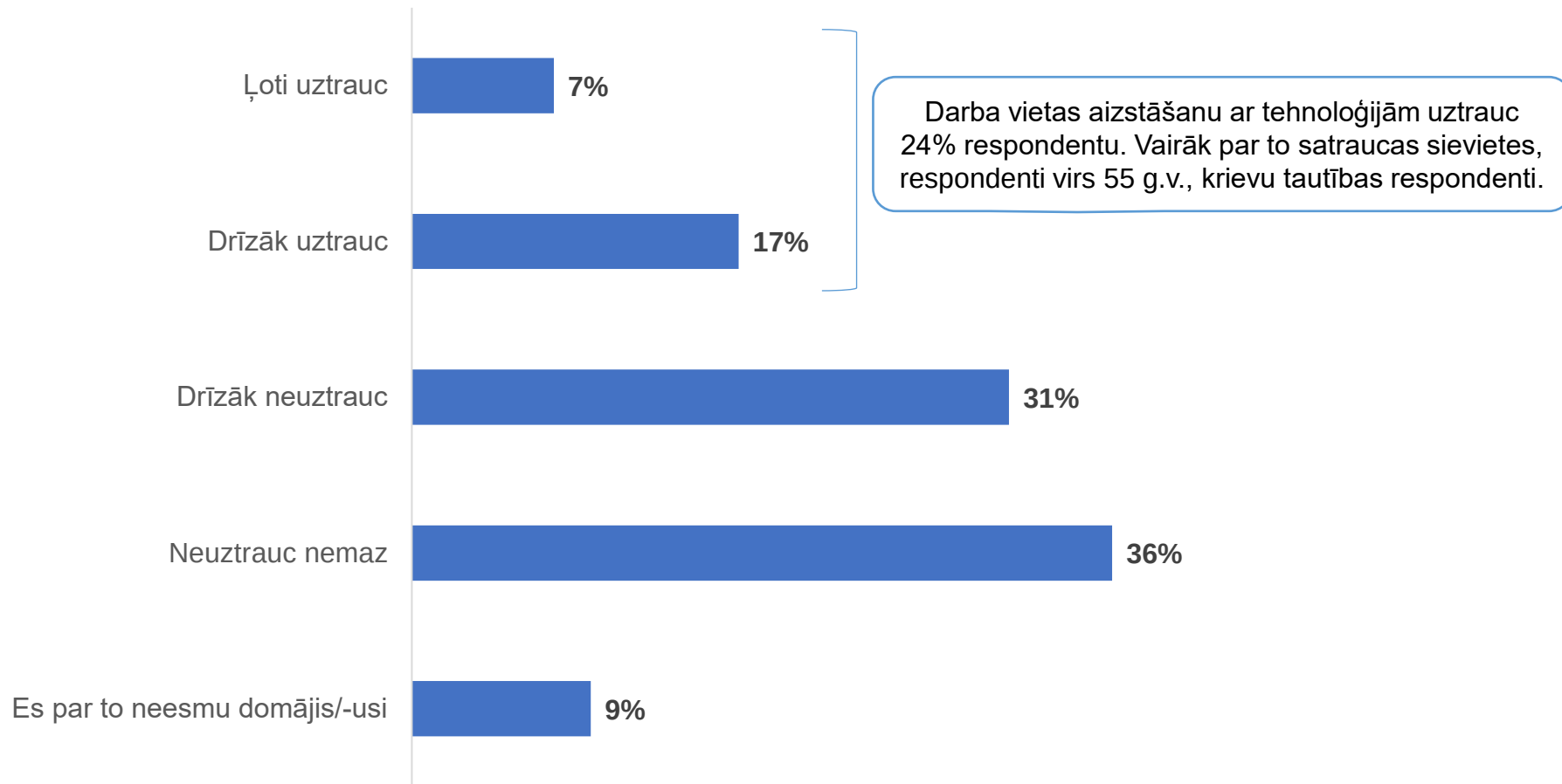
Tehnoloģiju nākotne

Q. Vai, Jūsaprāt, tehnoloģijas nākotnē izkonkurēs cilvēku?

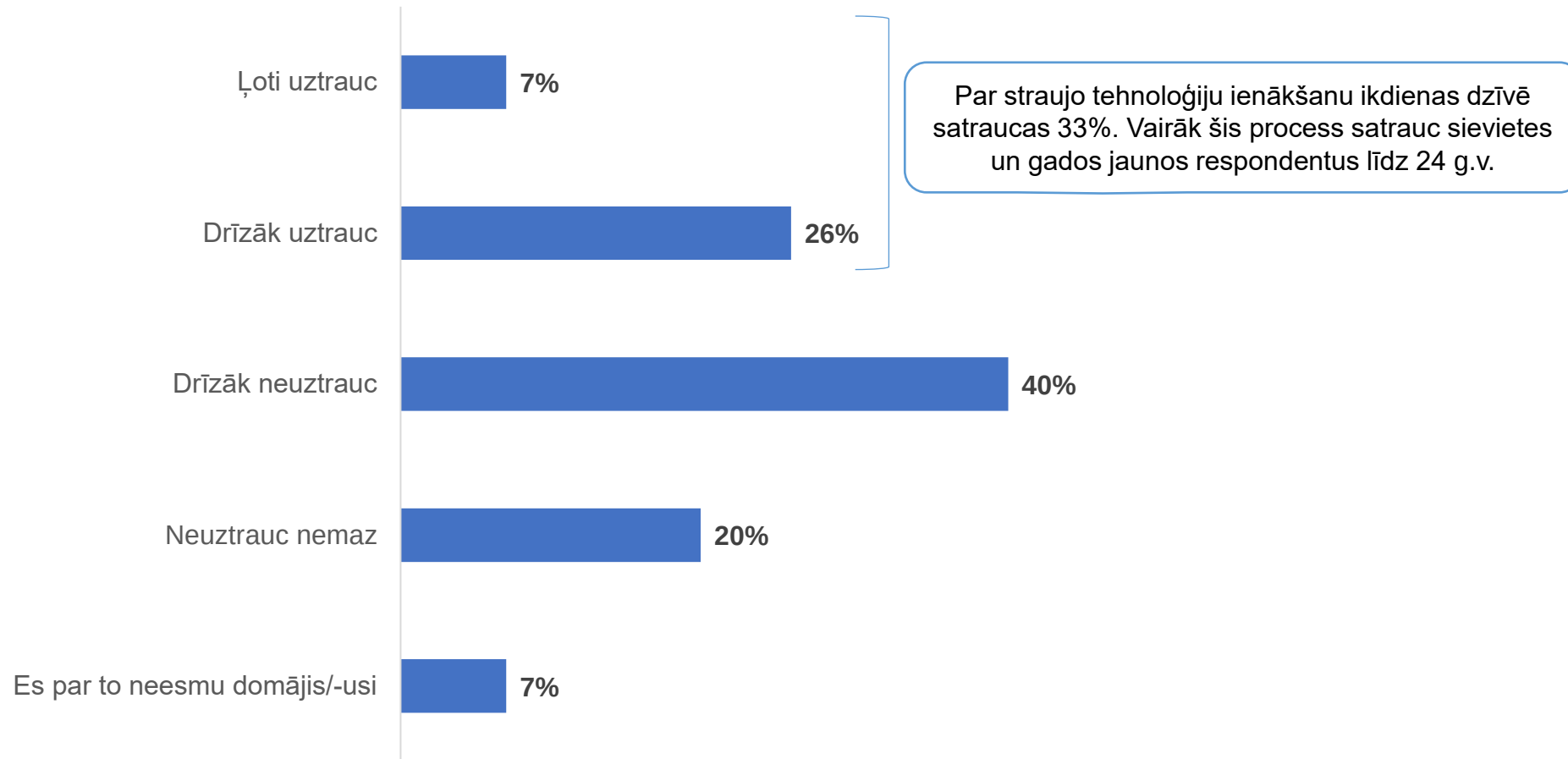
Darba vietas aizstāšana ar tehnoloģijām

Q. Novērtējiet, cik lielā mērā Jūs uztrauc, tas ka nākotnē Jūsu darba vieta varētu tikt likvidēta, jo Jūsu funkcijas varēs paveikt ar moderno tehnoloģiju palīdzību?

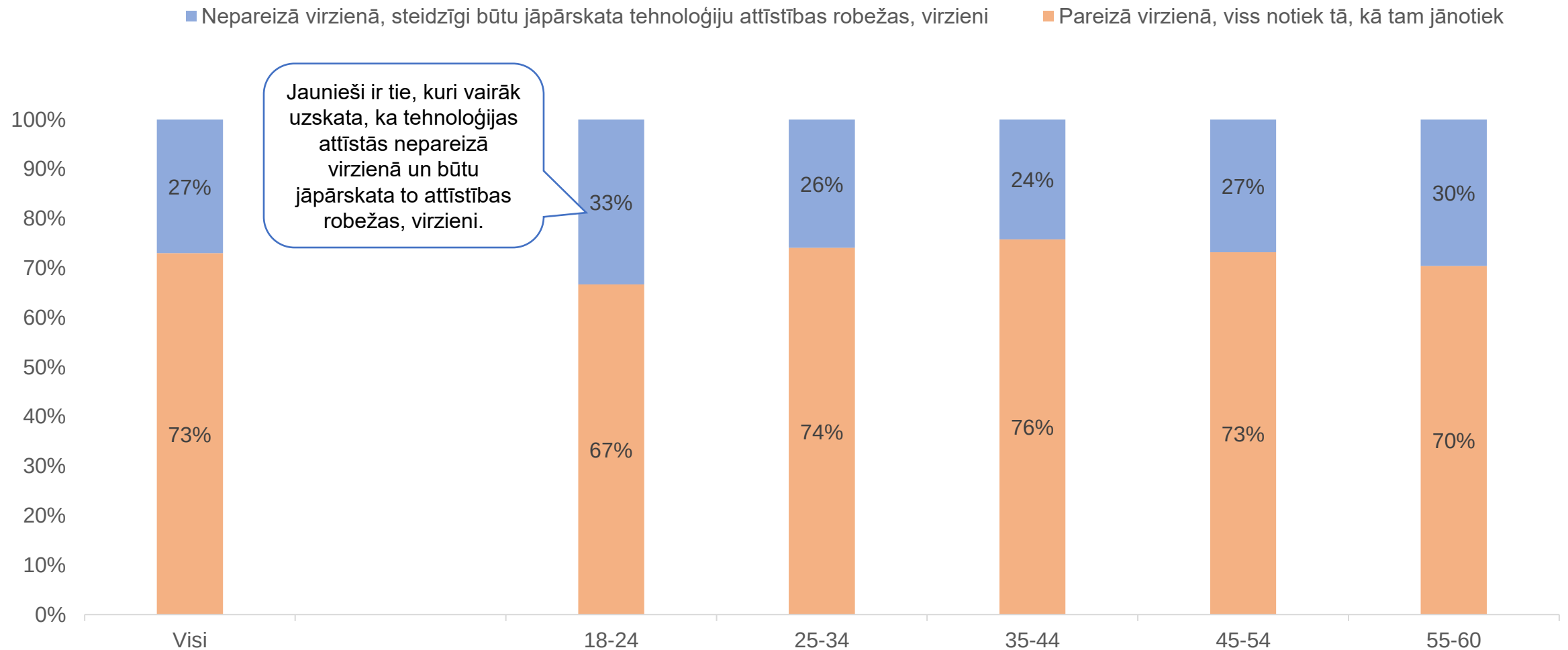
Tehnoloģiju ienākšana ikdienas dzīvē

Q. Cik lielā mērā Jūs uztrauc straujā tehnoloģiju (mākslīgais intelekts, roboti, pašbraucoši auto u.tml.) ienākšana cilvēku ikdienā?

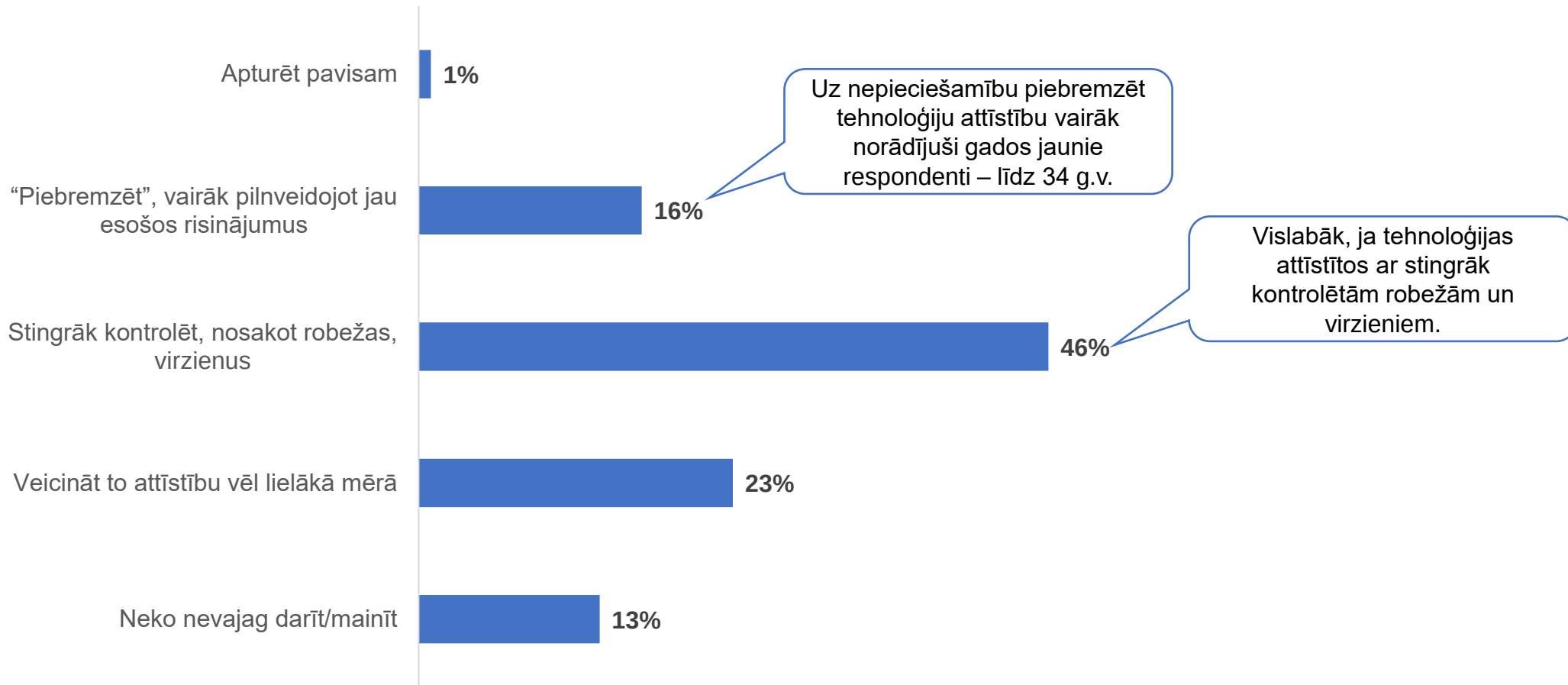
Tehnoloģiju attīstība

Q. Kā Jūs domājat, vai tehnoloģiju attīstība šobrīd notiek:

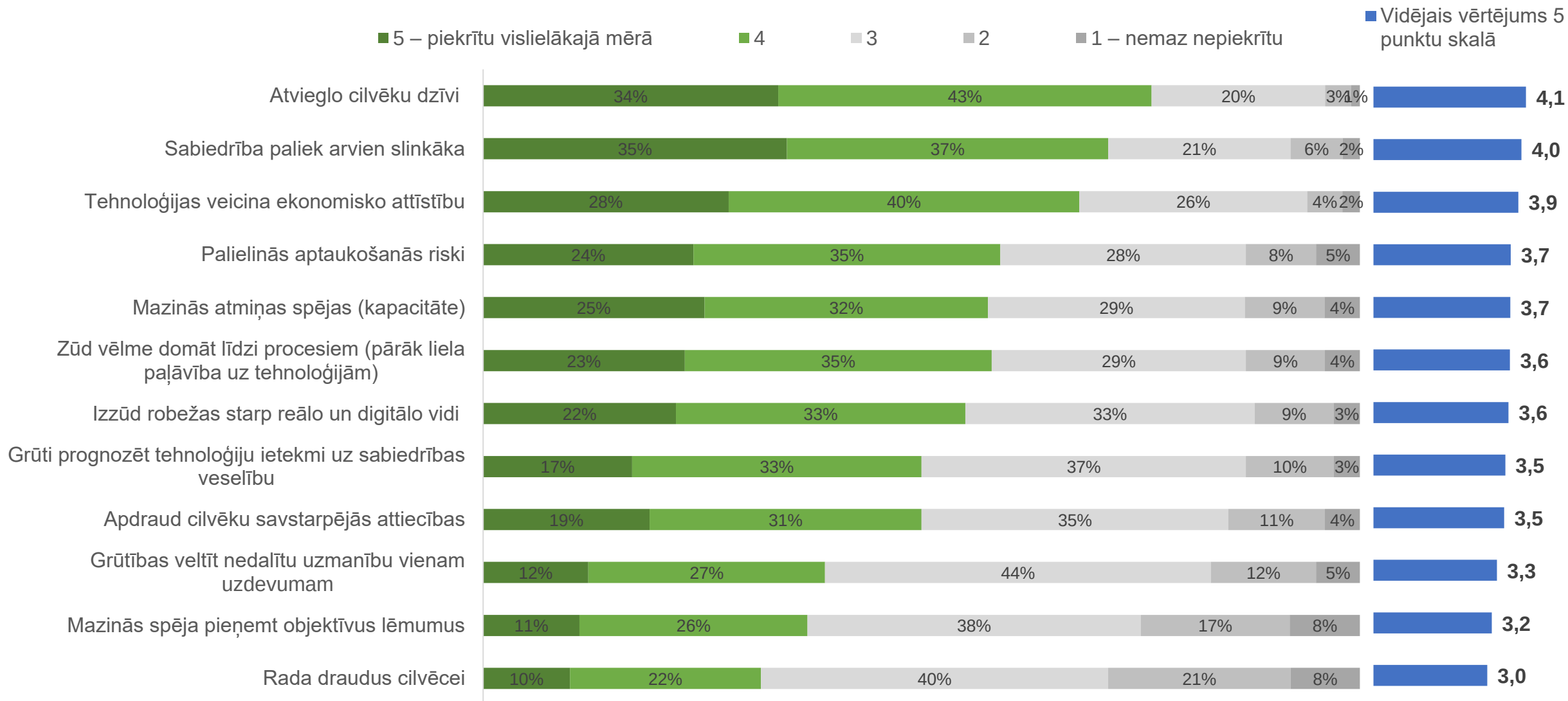
Tehnoloģiju vēlamā attīstība

Q. Vai tehnoloģiju attīstību vajadzētu:

Moderno tehnoloģiju attīstības ietekme

Q. Kādu ietekmi, Jūsaprāt, uz sabiedrību atstāj moderno tehnoloģiju/mākslīgā intelekta attīstība?

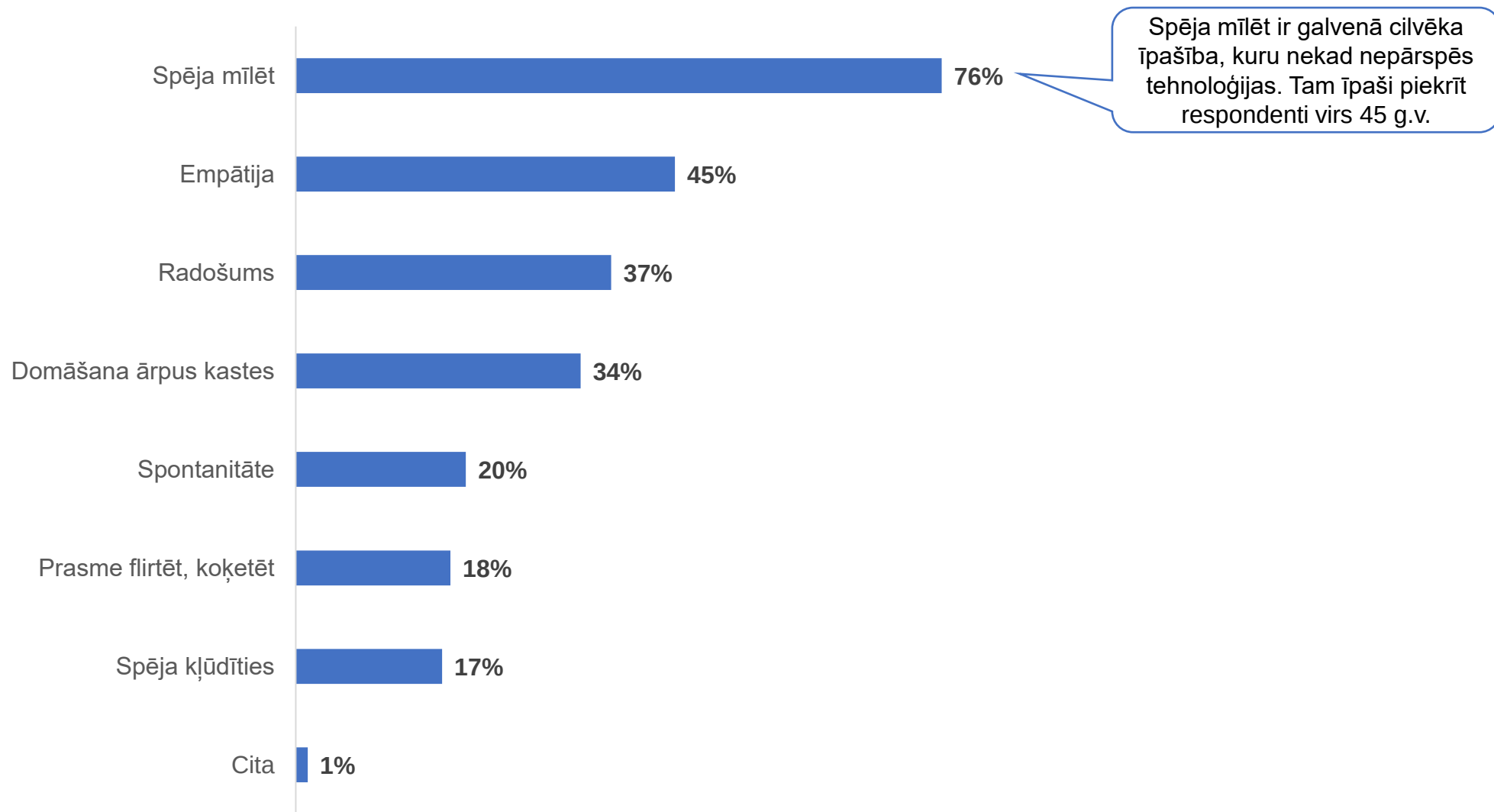

Bāze: visi respondenti, vidējā/luna lietotāji, n=991.

Information Classification: Public

Cilvēka īpašības, ko neaizstās tehnoloģijas

Q. Kādas cilvēka spējas/īpašības tehnoloģijas nekad nepārspēs?

Nākotnes tehnoloģijas

Q. Padomāriet, kādu nākotnes tehnoloģiju Jūs gribētu jau šodien un ko tā varētu atrisināt Jūsu ikdienā?

TELE2

Secinājumi

Secinājumi I

- 2022. gadā **vedtālruni lieto praktiski visi**, neatkarīgi no vecuma.
- **3-4h ir vidējais laiks, ko respondenti pavada pie viedtālruņa dienā.** “Ilgstošie”, t.i., 7h un vairāk viedtālruņa lietotāji vairāk ir jaunieši līdz 24 g.v. Kopumā pēdējo trīs gadu laikā **laiks, ko pavadam pie viedtālruņiem ir pieaudzis.**
- Tam, ka pārmērīga **viedtālruņa lietošana ir atkarība piekrīt 75%**, kas ir mazāk, kā 2019. gadā. Šī atkarība visbiežāk izpaužas kā **nepārtraukta un bezmērķīga uzmanības piesaiste.**
- Vairāk kā puse jeb **54% no respondentiem savus viedtālruņa lietošanas paradumus raksturo, kā «lietoju daudz» vai jau «pārāk daudz».**
- **38% viedtālruņa lietotāju vēlētos mainīt savus lietošanas ieradumus** – visvairāk – mazināt laiku, kuru pirms miega pavada viedtālrunī un samazināt laiku, kas tiek pavadīts spēlējot spēles vai skrollējot sociālos tīklus (spēļu un sociālo tīklu lietošana īpaši aktuāla ir 2022. gadā).
- **2022. gadā nostiprinās pārliiecība par to, ka viedtālruņa lietošana var gan satuvināt, gan attālināt no tuviniekiem**, atkarībā no tā, kā viedtālrunis tiek lietots.
- **Vairāk kā puse jeb 55% no respondentiem ir konfliktējuši ar saviem tuviniekiem par viedtālruņu lietošanu.** Kopumā konflikti ar tuviniekiem par viedtālruņu lietošanu ir **bijuši vairāk**, salīdzinot ar 2019. gadu. Konflikti ar tuviniekiem vairāk raksturīgi respondentiem līdz 44 g.v., vecāko grupu respondenti konfliktējuši mazāk.
- **88% viedtālruņu lietotāji regulāri pārbauda saraksti viedtālrunī.** «Regulārie» sarakstes pabaudītāji vairāk ir jaunieši 18 – 24 g.v. galvenokārt telefons tiek pārbaudīts, lai saglabātu pieejamību/ sasniedzamību un tādēļ, ka tas ir izveidojies jau kā ieradums. Arī prasības par atbildes saņemšanu no draugiem/ paziņām ir augstas – 58% sagaida, ka citi viņiem atbildēs līdz 1 h laikā.

Secinājumi II

- Kopumā vairums respondentu uzskata, ka **drīzāk viņi ir tie, kas kontrolē attiecības ar viedtālruni, nevis otrādi**. Un 73% uzskata, ka šobrīd **tehnoloģiju attīstība rit pareizā virzienā, viss notiek, kā tam jānotiek**.
- Tam, ka nākotnē **tehnoloģijas izkonkurēs cilvēku drīzāk piekrīt 76%**. Tomēr 76% piekrīt arī tam, ka tehnoloģijas **nekad nepārspēs cilvēku spējā mīlēt**, kā arī 45% uzskata, ka tehnoloģijas **nekad nebūs tik empātiskas, kā cilvēks**.
- **24% ir satraukušies par to, ka viņu darba vieta var tikt aizstāta ar tehnoloģijām**. Tehnoloģiju **straujā attīstība kopumā satrauc 33%**, galvenokārt gados jaunos respondentus. Vislabāk, ja tehnoloģijas attīstītos ar **stingrāk kontrolētām robežām** un virzieniem, bet jaunāko grupu respondenti vairāk uzskata, ka tehnoloģiju attīstību nepieciešams “piebremzēt”, vairāk pilnveidojot jau esošos risinājumus.
- Kopumā vairums piekrīt tam, ka **tehnoloģijas atvieglo cilvēka dzīvi un veicina ekonomisko attīstību**, taču no otras puses - tehnoloģiju attīstības rezultātā **cilvēks kļūst slinkāks un palielinās aptaukošanās riski**.
- Visvēlamākā nākotnes tehnoloģija būtu **teleportēšanās spēja**, tam seko **roboti, kas palīdzētu mājas/ vides uzkopšanā un apsaimniekošanā**, kā arī **moderni risinājumi veselības aprūpē un diagnostikā**.